

**STRATEGIJA RAZVOJA LJUDSKIH
POTENCIJALA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE
ZA RAZDOBLJE 2014. – 2020.**

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ

Strategija razvoja ljudskih potencijala jedan je od naznačajnijih dokumenata za utvrđivanje stanja i procesa na tržištu rada koji se javljaju kao posljedica društvenih, gospodarskih, socijalnih i tehnoloških promjena. Ona predstavlja dokument u kojem je prezentirana situacija na tržištu rada u županiji, pozivajući se i na cjelokupnu društveno-ekonomsku situaciju u Hrvatskoj kao zemlji članici EU, te formulira ciljeve i strateške prioritete pomoću kojih bi se trebali poboljšati uvjeti za razvoj ljudskih potencijala u Ličko-senjskoj županiji.

Ova Strategija je izrađena od strane Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Ličko-senjske županije prema zahtjevima i metodologiji koja se rabi i u EU u pripremi programsko-planske dokumentacije. Vodeću ulogu u stvaranju ove strategije su imali Ličko-senjska županija – Odjel za gospodarstvo, HZZ Područni ured Gospić te Razvojna agencija Ličko-senjske županije LIRA.

Polazeći od potreba, ali i ograničenja na tržištu rada naše Županije, ovom se Strategijom utvrđuju vizija, ciljevi, prioriteti i mjere, što zajedno predstavlja okvir i neophodan temelj za pripremu, financiranje i provedbu projekata unaprjeđivanja ljudskih potencijala – jedinog potencijala koji nema granice razvoja i napredovanja.

Strategija nije samo dokument, ona je i način razmišljanja pri traženju najboljeg odgovora na promjene u današnjem okruženju koje se događaju na skoro svakodnevnoj bazi.

Na kraju krajeva, aktivnija i lokalno prilagođena politika zapošljavanja te pružanje većih mogućnosti za cjeloživotno obrazovanje sigurno će donijeti nove komparativne prednosti Ličko-senjskoj županiji u odnosu na ostale, a žiteljima Županije veći izbor profesionalnih karijera te u konačnici lakše pronalaženje zaposlenja.

Vizija koja stoji iza ove Strategije je da do 2020. godine Ličko-senjska županija će imati poticajne uvjete za kvalitetan život, kvalificiranu i mobilnu radnu snagu koja odgovara na potrebe lokalnog gospodarstva

I. ANALIZA DRUŠTVENO-EKONOMSKOG STANJA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJU

1. Stanovništvo

Unatoč relativno velikom prostoru Ličko-senjska županija ima najmanji broj stanovnika u Republici Hrvatskoj što je svrstava kao najrjeđe naseljenu hrvatsku županiju. Prema popisu stanovništva 2011. godine u Ličko-senjskoj županiji zabilježeno je 50.927 stanovnika, što je u odnosu na 2001. godinu, kada je zabilježeno 53.677 stanovnika, pad od 5,12 %. Broj stanovnika u međupopisnom razdoblju pao je za 2.750 djelomično i zbog nove metodologije izračuna ukupnog broja stanovnika. Istovremeno je gustoća naseljenosti pala sa 10,03 st/km² na 9,52 st/km², što je znatno ispod prosjeka za Republiku Hrvatsku (75,16 st/km²). U Ličko-senjskoj županiji živi svega 1,19% stanovništva Republike Hrvatske.

Ukupno stanovništvo Ličko-senjske županije u razdoblju 1981.-2011. godine kontinuirano se smanjuje čemu su izrazito doprinijela ratna zbivanja (1991.-2001.) ali i starosna struktura stanovništva uopće.

Ličko-senjska županija obuhvaća područje četiriju gradova i osam općina.

Gradovi: Gospić, Novalja, Otočac i Senj.

Općine: Brinje, Donji Lapac, Karlobag, Lovinac, Perušić, Plitvička jezera, Udbina i Vrhovine.

Središte Ličko-senjske županije je grad Gospić.

Važan utjecaj na području Županije imaju okolna veća gradska središta s velikom koncentracijom urbanih funkcija, sadržaja javne namjene i mjesta rada (gospodarstva). To znači da su pojedina rubna područja Županije pod jakim utjecajem Rijeke, Karlovca i Zadra s kojima ih povezuju relativno kratke i kvalitetne prometne veze.

Tabela : Opća gustoća naseljenosti za Ličko-senjsku županiju

Površina		Broj stanovnika						Gustoća naseljenosti			Verižni indeks 2001/ 1991	Verižni indeks 2011/ 2001
		1991.		2001.		2011.		1991.	2001.	2011.		
km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	st/km ²				
Županija												
5350,50	100	85.135	100	53.677	100	50.927	100	15,91	10,03	9,52	63,0	94,9
Gradovi (ukupno)												
2254,92	42,14	50.915	59,34	3,858	64,94	33.368	65,52	22,40	15,46	14,80	7,6	865,0

1. Gospić												
966,64	18,07	2.026	25,87	12.980	24,18	12.745	25,03	22,78	13,43	13,18	640,8	98,2
2. Novalja												
93,36	1,74	3.175	3,73	3.335	6,21	3.663	7,19	34,01	35,72	39,23	105,0	109,8
3. Otočac												
534,09	9,98	16.113	18,93	10.411	19,40	9.778	19,20	30,17	29,49	18,31	64,6	93,9
4. Senj												
660,83	12,35	9.205	10,81	8.132	15,15	7.182	14,10	13,93	12,31	10,87	88,3	88,3
Općine (ukupno)												
3095,58	57,86	34.616	40,66	18.819	35,06	17.559	34,48	11,18	6,08	5,67	54,4	93,3
1. Brinje												
358,22	6,69	6.035	7,09	4.108	7,65	3.256	6,39	16,85	11,47	9,09	68,1	79,3
2. Donji Lapac												
354,20	6,62	4.603	5,41	1.880	3,50	2.113	4,15	13,00	5,31	5,97	40,8	112,4
3. Karlobag												
283,37	5,30	1.039	1,22	1.019	1,90	917	1,8	3,67	3,60	3,24	98,1	90,0
4. Lovinac												
341,92	6,39	3.054	3,59	1.096	2,04	1.008	1,98	8,93	3,21	2,95	35,9	92,0
5. Perušić												
380,69	7,11	5.648	6,63	3.494	6,51	2.638	5,18	14,83	9,18	5,93	61,9	75,5
6. Plitvička Jezera												
469,70	8,78	6.756	7,94	4.495	8,37	4.373	8,59	24,38	9,57	9,31	66,5	97,3
7. Udbina												
683,15	12,77	4.628	5,44	1.649	3,07	1.874	3,68	6,77	2,41	2,74	35,6	113,6
8. Vrhovine												
224,33	4,20	2.844	3,34	1.078	2,00	1.381	2,71	12,65	4,79	6,14	37,9	128,1

Izvor: DZS

Iz gornje je tabele vidljiv trend smanjivanja gustoće naseljenosti na području Ličko-senjske županije s 15,91 stanovnika/km² 1991. godine na 9,52 stanovnika/km² 2011. godine.

Najrjeđe je naseljena općina Udbina sa svega 2,74 stanovnika/km² u 2011. godini, a iznad prosjeka Županije prema gustoći naseljenosti su gradovi Gospić, Otočac, Novalja i Senj dok su sve općine ispod prosjeka Županije.

Tabela: Prirodno kretanje stanovništva u 2011.

Prostorna cjelina	Stanovništvo- procjena sredinom godine 2011.	Živođeni	Umrli	Prirodni prirast	Vitalni indeks
Republika Hrvatska	4.280.622	41.197	51.019	-9.822	80,7
Ličko-senjska županija	50.697	361	808	-447	44,7

Izvor: DZSO

Iz gornje tabele vidljiv je negativan prirodni prirast prisutan u Ličko-senjskoj županiji za 2011. godinu, odnosno broj umrlih veći je za 447 u odnosu na broj živorođenih, a broj stanovnika Ličko-senjske županije predstavlja samo 1,19 % stanovnika Republike Hrvatske prema procjeni stanovništva sredinom 2011. godine.

Tabela: Kontingenti stanovništva Ličko-senjske županije 2001. i 2011. godine

Ukupan broj st. 2001.	Ukupan broj st. 2011.
REPUBLIKA HRVATSKA	
4.418.155	4.284.889
LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	
53.411	50.927
Grad Gospić	
12.933	12.745
Grad Novalja	
3.327	3.663
Grad Otočac	
10.325	9.778
Grad Senj	
8.110	7.182
Općina Brinje	
4.075	3.256
Općina Donji Lapac	
1.865	2.113
Općina Karlobag	
1.019	917
Općina Lovinac	
1.086	1.007
Općina Perušić	
3.480	2.638
Općina Plitvič. Jezera	
4.495	4.373
Općina Udbina	
1.643	1.874
Općina Vrhovine	
1.078	1.381

Izvor: DZS

Tabela: Doseljeno i odseljeno stanovništvo u 2011

Prostorna cjelina	Doseljeni		Odseljeni		Migracijski saldo
	<i>Iz druge županije</i>	<i>Iz inozemstva</i>	<i>U drugu županiju</i>	<i>U inozemstvo</i>	
Republika Hrvatska	28.514	8.534	28.514	12.699	-
Ličko-senjska županija	461	146	470	434	-297

Izvor: DZS

Migracijski saldo Ličko-senjske županije je također negativan jer je odseljenih u druge županije 9 više nego doseljenih iz druge županije, a odseljenih u inozemstvo je 288 više nego doseljenih iz inozemstva u Ličko-senjsku županiju.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku o migracijama stanovništva Republike Hrvatske u 2013. godini od ukupnog broja preseljenog stanovništva u 2013. godini unutar RH, najviše osoba (39,1%) selilo se između gradova/općina iste županije, između županija selilo se 39,0%, a između naselja istoga grada/općine 21,9% osoba.

Za Ličko-senjsku županiju karakteristična je puno niža pokretljivost – seljenje stanovništva između gradova/općina unutar županije (198 stanovnika u 2013. godini) jer je gotovo dvostruko više preseljenja bilo unutar naselja istog grada/općine – 349 stanovnika.

Tabela : Dobni sastav i pokazatelj ostarjelosti stanovništva po gradovima i općinama Ličko-senjske županije 2001. i 2011. godine

Prostor na cjelina	Ukupan broj st. 2001.	Ukupan broj st. 2011.	Dobne skupine											
			2001		2011		2001		2011		2001		2011	
			Mladi (0-19)		Mladi (0-19)		Zreli (20-59)		Zreli (20-59)		Stari (60+)		Stari (60+)	
			Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%
RH	4418155	4284889	1053240	23,84	896605	20,92	2409359	54,53	2356911	55,01	955556	21,65	1031373	24,07
LSŽ	53411	50927	11189	20,84	9506	18,67	25915	45,67	22748	44,67	16307	33,49	15784	31,00
Grad Gospić	12933	12745	3001	23,20	2747	21,55	6241	48,26	6639	52,09	3691	28,54	3359	26,36
Grad Novalja	3327	3663	756	22,72	735	20,1	1672	50,26	1836	50,12	899	27,02	1092	29,81
Grad Otočac	10325	9778	2245	21,74	1883	19,20	5214	50,50	5003	51,17	2866	27,76	2892	29,58
Grad Senj	8110	7182	1684	20,76	1198	16,68	4325	53,33	3817	53,15	2101	25,91	2167	30,17
Općina Brinje	4075	3256	737	18,09	584	17,94	2031	49,84	1567	48,13	1307	32,07	1105	33,94
Općina Donji Lapac	1865	2113	323	17,32	249	11,78	860	46,11	1004	47,52	682	36,57	860	40,70
Općina Karlobag	1019	917	168	16,49	126	13,74	528	51,82	422	46,02	323	31,70	369	40,24
Općina Lovinac	1086	1007	129	11,88	159	15,79	407	37,48	409	40,52	550	50,64	439	43,59
Općina Perušić	3480	2638	592	17,01	403	15,28	1408	40,46	1161	44,01	1480	42,53	1074	40,71
Općina Plitvič. Jezera	4495	4373	1114	24,78	1067	23,03	2157	47,99	2247	51,38	1203	26,76	1119	25,59
Općina Udbina	1643	1874	250	11,22	274	14,62	675	41,08	858	45,78	718	43,70	742	39,59
Općina Vrhovine	1078	1381	190	17,63	141	10,21	397	36,83	674	48,80	487	45,18	566	40,98

Izvor: DZS

Na području Ličko-senjske županije ukupna demografska slika nije stabilna niti zadovoljavajuća, a vitalnost ukupnog stanovništva nije očuvana. Stanje demografskog potencijala predstavljati će ozbiljno ograničenje daljnjem ukupnom razvitku zbog čega je potrebno provođenje hitnih mjera.

Tabela: Radno sposobno stanovništvo, prosječna starost, indeks starenja i koeficijent starosti 2001.

Prostorna cjelina	Spol	Ukupan broj stanovnika 2001.	Radno sposobno stanovništvo 2001				Prosječna starost 2001	Indeks star. 2001	Koef. starosti 2001
			15-64 godine	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina			
Republika Hrvatska	ukupno	4.437.460	2.828.632	955.556	693.540	236.708	39,3	90,7	21,6
	muškarci	2.135.900	1.475.860	385.775	265.108	72.765	37,5	71,6	18,1
	žene	2.301.560	1.352.772	569.781	428.432	163.943	41,0	110,8	24,9
Ličko-senjska županija	ukupno	53.677	30.896	16.307	12.176	3.863	43,0	145,7	30,5

	muškarci	26.495	17.119	7.073	5.081	1.214	41,3	123,1	26,8
	žene	27.182	13.777	9.234	7.095	2.649	44,8	169,7	34,2

Izvor: DZS

Tabela: Radno sposobno stanovništvo, prosječna starost, indeks starenja i koeficijent starosti 2011.

Prostorna cjelina	Spol	Ukupan broj stanovnika 2011.	Radno sposobno stanovništvo 2011				Prosječna starost 2011	Indeks star. 2011	Koef. starosti 2011
			15-64 godine	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina			
Republika Hrvatska	ukupno	4.284.889	2.873.828	1.031.373	758.633	344.230	41,7	15,00	24,1
	muškarci	2.066.335	1.435.402	424.059	296.208	117.932	39,9	92,30	20,5
	žene	2.218.554	1.438.426	607.314	462.425	226.298	43,4	139,00	27,4
Ličko-senjska županija	ukupno	50.927	31.428	15.784	12.574	6.226	45,3	166,0	31,0
	muškarci	25.347	16.478	6.819	5.284	2.433	43,6	139,8	26,9
	žene	25.580	14.950	8.965	7.290	3.793	46,9	193,7	35,0

Izvor: DZS

Problem vezan za demografiju Ličko-senjske županije predstavlja i starosna struktura stanovništva koja je iznad prosjeka Republike Hrvatske te iznosi 45,3 godine što je i vidljivo iz prethodne tablice. Rezultati popisa iz 2011. godine pokazuju da cijela Republika Hrvatska ima preko 75% zrelog i starog stanovništva, dok je taj postotak u Ličko-senjskoj županiji još nepovoljniji te iznosi 80% zrelog i starog stanovništva zbog čega cijela županija prema demografskim obilježjima predstavlja područje duboke starosti. Indeks starosti koji pokazuje omjer broja starih 60 i više godina i mladih u dobi do 19 godina, također je izrazito nepovoljan te iznosi 66,0% (kritična vrijednost indeksa starosti iznosi 40%). Koeficijent starosti predstavlja postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu i osnovni je pokazatelj procesa starenja stanovništva (kritična vrijednost koeficijenta iznosi 12%). Koeficijent starosti je u 2001. godini u Ličko-senjskoj županiji iznosio 30,5%, a 2011. godini 31,0% dok je na nivou Republike Hrvatske također zabilježen trend porasta s 21,6% na 24,1% 2011. godine.

Tabela: Broj kućanstava u Republici Hrvatskoj i Ličko-senjskoj županiji 2011. godine

	Ukupno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više	Prosječan broj osoba u kućanstvu
Republika Hrvatska													
Broj kućanstava	1.519.038	373.120	388.803	286.047	262.849	121.180	53.605	20.459	7.312	2.954	1.370	1.339	2,80
Broj osoba	4.246.313	373.120	777.606	858.141	1.051.396	605.900	321.630	143.213	58.496	26.586	13.700	16.525	-
Ličko-senjska županija													
Broj kućanstava	19.617	5.804	5.475	3.258	2.955	1.314	516	202	49	24	10	10	2,56
Broj osoba	50.254	5.804	10.950	9.774	11.820	6.570	3.096	1.414	392	216	100	118	-

Izvor: DZS

Od ukupnog broja osoba najviše je kućanstava sa 4 člana kako u Republici Hrvatskoj tako i na području Ličko-senjske županije.

Tabela: Površina, stanovi, domaćinstva u Ličko-senjskoj županiji 2001. i 2011. godine

Ličko-senjska županija	Površina		Stanovi				Domaćinstva	
	km ²	%	2001.		2011.		2001.	2011.
			broj	%	broj	%	broj	broj
Županija	5.350	100	35.876	100	46.268	100	19.900	19.999
Gradovi ukupno	2.255	42,1	22.535	62,8	30.917	66,82	12.584	12.671
Gospić	967	18,1	6.214	17,3	7.652	16,53	4.752	4.717
Novalja	94	1,7	5.168	14,4	10.331	22,32	1.182	1.450
Otočac	534	10,0	4.691	13,1	5.614	12,13	3.599	3.588
Senj	661	12,4	6.462	18,0	7.320	15,8	3.051	2.916
Općine ukupno	3.095	57,9	13.341	37,2	15.351	33,18	7.316	7.328
Brinje	358	6,7	1.953	5,4	2.061	4,45	1.378	1.191
D.Lapac	354	6,6	1.473	4,1	1.894	4,01	739	944
Karlobag	283	5,3	1.780	5,0	2.647	5,72	460	458
Lovinac	342	6,4	8.504	32,4	1.129	2,44	504	508
Perušić	381	7,1	2.204	6,1	2.198	4,75	1.416	1.162
Plitv. jezera	469,70	8,70	2.435	6,78	2.691	5,81	1628	1.694
Udbina	683	12,8	1.552	4,3	1.667	3,62	706	785
Vrhovine	224,30	4,1	1090	3,0	1.054	2,27	485	586

Izvor: Državni zavod za statistiku

Ako se broj stanovnika Županije po popisu iz 2011. podjeli sa brojem stambenih jedinica dobijemo 1,1 stanovnika po stambenoj jedinici što je iznad prosjeka Republike Hrvatske.

2. Gospodarstvo

Kako bi procijenili stanje razvoja u Ličko-senjskoj županiji kao pokazatelj ovdje koristimo indeks razvijenosti prema metodologiji Zakona o regionalnom razvoju RH i podzakonskih akata¹.

Indeks razvijenosti je pokazatelj stupnja razvijenosti lokalnih i županijskih jedinica. Računa se kao ponderirani prosjek pet osnovnih društvenogospodarskih pokazatelja: dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, izvornih prihoda po stanovniku lokalnih odnosno županijskih jedinica, kretanja broja stanovnika i stupnja obrazovanosti. Na temelju odstupanja od nacionalnog prosjeka, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave se razvrstava u pripadajuću skupinu. Na ovaj način osigurana je usporedivost s drugim županijama i lokalnim jedinicama. Indeks razvijenosti također je ključan kod definiranja potpomognutih područja.

Potpomognuto područje: područje Republike Hrvatske koje prema stupnju razvijenosti značajno zaostaje za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati. Potpomognuta područja definiraju se na razini jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Prema Zakonu o regionalnom razvoju, potpomognuta područja obuhvaćaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje prema indeksu razvijenosti zaostaju više od 25% za nacionalnim prosjekom.

11

Ličko-senjska županija s indeksom razvijenosti od 64,82 % je 12. županija u Republici Hrvatskoj po veličini indeksa razvijenosti i zajedno s još 12 županija razvrstana je u I. skupinu (Indeks razvijenosti < 75%) i time ima status potpomognutog područja.

U Ličko-senjskoj županiji postoje velike razlike između indeksa razvijenosti jedinica lokalne samouprave. Zastupljene su sve skupine, a jedinice lokalne samouprave razvrstane u I. i II. skupinu imaju status potpomognutog područja:

- I. skupina (Vrhovine, Donji Lapac),
- II. skupina (Udbina, Brinje, Otočac),
- III. skupina (Plitvička jezera, Senj, Gospić, Lovinac, Perušić),
- IV. skupina (Karlobag) i
- V. skupina (Novalja).

Vidljivo je da se kod slabije razvijenih jedinica lokalne samouprave (I. i II. skupina) radi o manjim općinama koje su bile zahvaćene Domovinskim ratom. Jedinice koje imaju status potpomognutog područja obuhvaćaju 2.153,99 m² teritorija, a na području istih živi 18.402

¹ Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske "Narodne novine" br.153/2009, Uredba o indeksu razvijenosti "Narodne novine" 63/10, 158/13, Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti "Narodne novine" br. 12/13

stanovnika. Priobalne jedinice lokalne samouprave su bolje razvijene (III. skupina – Senj, IV. skupina – Karlobag i V. skupina – Novalja).

Kao što na nivou Republike Hrvatske postoje razlike u regionalnom razvoju, ista obilježja prisutna su i u Ličko-senjskoj županiji. Demografski i financijski pokazatelji najpovoljniji su za gradove (Gospić, Novalja, Otočac, Senj) dok su općine uglavnom slabije razvijene s izuzetkom npr. Općine Plitvička Jezera koja ima neke pokazatelje povoljnije i od prosjeka Ličko-senjske županije (najniži indeks starenja u Županiji, prosječnu stopu nezaposlenosti nižu od stope Županije i Republike Hrvatske).

Gotovo sva gospodarska aktivnost odvija se u gradovima te Općini Plitvička Jezera, dok su npr. poduzetnici svih ostalih općina u 2012. godini ostvarili svega 10,8% ukupno ostvarenog prihoda poduzetnika Ličko-senjske županije.

Tabela: Odstupanja u razvijenosti JLS unutar LSŽ od prosjeka LSŽ

	Prosječni dohodak per capita (kn)	Prosječni izvorni prihodi per capita (kn)	Prosječna stopa nezaposlenosti	Kretanje stanovništva	Udio obrazovanog u stanovništvu 16-65 g.
	2010.-2012.	2010.-2012.	2010.-2012.	2010.-2001.	2011.
Ličko-senjska	100	100	100	100	100
Republika Hrvatska	116,29	122,50	98,2	109,6	105,4
Donji Lapac	68	30	247	75	95
Vrhovine	48	31	218	86	98
Brinje	71	36	137	94	74
Udbina	63	106	104	92	88
Plitvička Jezera	103	55	71	102	101
Gospić	126	75	77	101	108
Otočac	99	45	99	100	98
Senj	109	77	112	103	104
Perušić	98	137	106	84	85
Lovinac	86	232	118	96	100
Karlobag	85	238	87	120	97
Novalja	84	284	68	130	109

Izvor: www.mrrfeu.hr, obrada Upravnog odjela za gospodarstvo

Prosječni izvorni prihodi po stanovniku u Županiji 22,5% su manji od istog prosjeka na nivou RH. Prosječna stopa nezaposlenosti u Ličko-senjskoj županiji prosječno je 1,8% veća od iste na nivou RH. Udio obrazovanog stanovništva u radnom kontingentu u Županiji manji je 5,4% od istog na nivou RH.

Na području Ličko-senjske županije postoje i druga značajna odstupanja u razvijenosti od prosjeka Ličko-senjske županije gledano po jedinicama lokalne samouprave, tako je npr.

najveće odstupanje od prosječne stope nezaposlenosti zabilježeno na području grada Novalje (32% manja stopa nezaposlenosti od prosjeka Županije) i općine Plitvička jezera (29% manja stopa nezaposlenosti od prosjeka Županije).

Prosječni izvorni prihodi po jedinicama lokalne samouprave kao i prosjek Županije ispod su prosječnih izvornih prihoda per capita ostvarenih u Republici Hrvatskoj, s izuzetkom Grada Novalje i Općine Karlobag gdje je izvorni prihod po stanovniku do tri puta veći od županijskog prosjeka.

Udio obrazovanog u stanovništvu 16-65 godina u Ličko-senjskoj županiji ispod je prosjeka Republike Hrvatske (5,4% niži) dok je pokazatelj obrazovanosti iznad županijskog prosjeka u gradovima Gospiću, Novalji i Senju te Općini Plitvička Jezera.

Tabela: Usporedba gospodarskih rezultata na razini jedinica lokalne samouprave u 2012.g.

JLS	Ukupni prihodi (kn)	Udio %	Ukupni prihodi trgovačkih društava po stanovniku (kn)	IND LSŽ = 100
BRINJE	70.927.061	4,1	21.783,50	63,39
DONJI LAPAC	3.934.571	0,2	1.862,08	5,42
GOSPIĆ	419.376.057	24,0	32.905,14	95,76
KARLOBAG	30.846.690	1,8	33.638,70	97,89
LOVINAC	10.931.422	0,6	10.855,43	31,59
NOVALJA	257.291.390	14,7	70.240,62	204,41
OTOČAC	317.110.964	18,1	32.431,07	94,38
PERUŠIĆ	24.394.487	1,4	9.247,34	26,91
SENJ	224.071.769	12,8	31.199,08	90,79
PLITVIČKA JEZERA	343.347.940	19,6	78.515,42	228,49
UDBINA	45.418.590	2,6	24.236,17	70,53
VRHOVINE	2.326.091	0,1	1.684,35	4,90
LSŽ	1.749.977.032	100,0	34.362,46	100,00

Izvor: FINA Zagreb, obrada Upravnog odjela za gospodarstvo

Tabela: Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH po županijama u 2012. godini

JLS	Neto plaća po zaposlenom u t.d. (kn)	IND LSŽ = 100	Zaposleni u trgovačkim društvima	Udio %
BRINJE	3.057	80,22	156	3,42
DONJI LAPAC	4.553	119,47	15	0,33
GOSPIĆ	3.310	86,85	1.181	25,92
KARLOBAG	3.530	92,63	92	2,02
LOVINAC	4.316	113,25	34	0,75
NOVALJA	4.724	123,96	414	9,08
OTOČAC	3.293	86,41	815	17,88
PERUŠIĆ	2.482	65,13	100	2,19
SENJ	4.211	110,50	414	9,08
PLITVIČKA JEZERA	4.452	116,82	1.188	26,07

UDBINA	4.074	106,90	118	2,59
VRHOVINE	1.334	35,00	30	0,66
LSŽ	3.811	100,00	4.557	100,00
RH	4.769	125,14	829.874	0,55

Izvor: FINA -

Razlike u gospodarskim rezultatima na nivou jedinica lokalne samouprave vidljivi su i po pokazateljima ukupnih prihoda trgovačkih društava po stanovniku i visini neto plaće po zaposlenom koja je u Ličko-senjskoj županiji ispod prosjeka Republike Hrvatske (-25,14%).

Ukupni prihodi trgovačkih društava po stanovniku najveći su u općini Plitvička Jezera (IND 228,49) i u gradu Novalji (IND 204,41) dok su najmanji u općinama Donji Lapac (IND 5) i Vrhovine (IND 4,9) gdje su ostvareni prihodi trgovačkih društava po stanovniku na nivou 5% od ukupno ostvarenih prihoda po stanovniku Županije.

Prosječna isplaćena neto plaća obveznika poreza na dobit u Ličko-senjskoj županiji niža je od iste u Republici Hrvatskoj za 25,14%. Prosječno najveća plaća po zaposlenome u trgovačkim društvima isplaćena je u gradu Novalji. Sedam jedinica lokalne samouprave unutar Ličko-senjske županije (Brinje, Donji Lapac, Karlobag, Lovinac, Perušić, Udbina i Vrhovine) zajedno ostvaruju ukupno 10,8% prihoda trgovačkih društava sa sjedištem u Ličko-senjskoj županiji i imaju 11,96% zaposlenih u trgovačkim društvima na području Županije (iste imaju ukupno 25,9% stanovnika Županije).

RAZVOJNI PROBLEMI

- slabije razvijene općine s malim ljudskim potencijalima i financijskim kapacitetom koji su nedostadni za uklanjanje postojećih razvojnih ograničenja i teškoća
- nedovoljno jaka poduzetnička infrastruktura
- značajne unutar županijske razlike u razvijenosti gospodarstva, pogotovo razlike između gradova i općina koji se intenzivno bave turističkom djelatnošću i ostalih općina u Županiji.

RAZVOJNE POTREBE jedinica lokalne samouprave koje su slabije razvijene

- jačanje poduzetničke infrastrukture ,
- osnaživanje lokalnih kapaciteta i ljudskih potencijala za upravljanje razvojem,
- osiguravanje sustavne pomoći u upravljanju razvojem,
- kreiranje programa razvoja i osiguravanja dodatne potpore i potpore za otklanjanje razvojnih teškoća,
- izraditi županijski program za poticanje razvoja slabije razvijenih područja

Bruto domaći proizvod Ličko-senjske županije iznosio je u 2011. godini 410 milijuna EUR-a što predstavlja 1% ukupnog BDP-a Republike Hrvatske. Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2011. godini u Ličko-senjskoj županiji iznosio je 8.486 EUR-a što je 84,5% BDP-a po stanovniku na nivou Republike Hrvatske i 88,6% BDP-a po stanovniku na nivou Jadranske Hrvatske.

Tabela Iznos ostvarenog BDP-a u regiji 2002-2011 u mil. EUR

	2002.	2004.	2006.	2008.	2010	2011	IND 11/02	2011. (RH=100)
LSŽ	267	432	355	411	406	410	154	0,9
Jadranska Hrvatska	7.313	9.095	10.589	13.855	14.497	14.035	192	31,7
RH	24.468	28.683	34.212	42.833	44.441	44.220	181	100

Izvor: DZS Priopćenje broj 12.1.2. od 28.02.2006., 22.02.2007., 1.3.2010., 14.2.2014.

Tabela: Iznos BDP-a po stanovniku u regiji 2002-2011 u EUR

	2002.	2004.	2006.	2008.	2010	2011	IND 11/02
LSŽ	5.011	8.196	6.849	8.039	8.278	8.486	169
Jadranska Hrvatska	5.058	6.529	9.149	9.471	9.876	9.579	189
RH	5.510	6.461	7.705	9.656	10.057	10.038	182

Izvor: DZS Priopćenje broj 12.1.2. od 28.02.2006., 22.02.2007., 1.3.2010., 14.2.2014.

Struktura bruto dodane vrijednosti u Ličko-senjskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2006., 2008. i 2010. godine prikazana je sljedećom tabelom.

Tabela: Struktura bruto dodane vrijednosti za Ličko-senjsku županiju i Republiku Hrvatsku 2010. i 2011. godine

		2010				2011.			
		Ličko-senjska županija		Republika Hrvatska		Ličko-senjska županija		Republika Hrvatska	
	Djelatnost	mil. kn	% udio	mil. kn	% udio	mil. kn	% udio	mil. kn	% udio
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	239	9,4	13.649	4,9	336	12,9	13.325	4,7
B, C, D, E	Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje	195	7,7	55.935	20,2	230	8,8	58.329	20,7
C	Od toga prerađivačka industrija	99	3,9	44.131	15,9	103	3,9	46.540	16,5
F	Građevinarstvo	457	18,1	18594	6,7	399	15,3	17.182	6,1

G,H,I	Trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane	458	18,1	55.746	20,1	444	17,0	56.612	20,1
J	Inforamcije i komunikacije	45	1,8	14.060	5,1	41	1,6	13.557	4,8
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	56	2,2	19.303	7,0	57	2,2	20.281	7,2
L	Poslovanje nekretninama	429	16,9	29.305	10,6	451	17,3	30.674	10,9
M, N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	64	2,5	20.197	7,3	63	2,4	20.200	7,2
O, P, Q	Javna uprava i obrana, obrazovanje, zdravstvena zaštita i socijalna skrb	517	20,4	42.990	15,5	522	20,0	44.188	15,7
R, S, T, U	Ostale uslužne djelatnosti	69	2,7	7.274	2,6	69	2,6	7.414	2,6
	Ukupno	2.531	100,0	277.053	100,0	2.612	100,0	281.761	100,0

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenja broj 12.1.2. od 11. 02.2011. i 14.02.2013.

U strukturi bruto dodane vrijednosti Ličko-senjske županije, ako se isključe djelatnosti javne uprave i ostale uslužne djelatnosti, u 2011. godini najznačajniji je udio djelatnosti poslovanja nekretninama – 17,3%, slijede trgovina, prijevoz, skladištenje, smještaj, priprema hrane i pića – 17,0%, građevinarstvo – 15,3% i poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo – 12,9%. Najznačajniji udio u strukturi BDV-a na razini RH u 2011. godini ima djelatnost prerađivačke industrije (20,7%). U Ličko-senjskoj županiji u strukturi bruto dodane vrijednosti u 2011. u odnosu na 2010. godinu najveći je porast zabilježila djelatnost poljoprivrede, šumarstva i ribarstva – za 3,5 postotnih poena, a najveće smanjenje djelatnost građevinarstva – za 2,8 postotnih poena.

Ostali pokazatelji gospodarstva Ličko-senjske županije prikazani su u sljedećoj tabeli.

Tabela: Pokazatelji gospodarstva Ličko-senjske županije 2007-2012

Pokazatelj	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.		
						LSŽ	RH	% udio LSŽ/RH
BROJ ZAPOSLENIH								
Trgovačka društva	4.400	4.575	4.465	4.463	4.736	4.557	829.874	0,54
Obrti	3.199	3.261	2.940	2.693	2.435	2.529	200.472	1,26
Poljoprivrednici (HZMO)	489	447	419	408	379	361	29.564	1,22
Ukupni prihodi (u mil. HRK)	1.667	1.803	1.584	1.620	1.801	1.750	610.376	0,29
Ukupni rashodi (u mil. HRK)	1.585	1.785	1.557	1.641	1.793	1.711	601.183	0,28
Prosječna neto plaća	3.367	3.450	3.582	3.645	3.747	3.811	4.769	-
Ukupni primici obrta (u 000 HRK)	389.773	393.637	321.164	294.364	304.689	-	-	1,16
Ukupni izdaci obrta (u 000 HRK)	338.521	343.393	279.160	253.942	263.223	-	-	1,16
Izvoz	11.399	8.825	6.167	7.888	14.346	22.056	12.347.626	0,18
Uvoz	11.473	11.409	6.636	10.664	18.417	14.761	20.769.947	0,07
Saldo	-74	-2.584	-469	-2.776	-3.981	7.395	-8.422.321	
BROJ NEZAPOSLENIH, prosječno mjesečno	3.400	2.998	3.088	3.305	3.210	3.200	324.324	0,99
STOPA NEZAPOSLENOSTI	18,7	17,5	19,4	20,8	18,8	21,2	19,1	

Trendovi kretanja gospodarstva Republike Hrvatske uglavnom su se odrazili i na trendove u gospodarstvu Ličko-senjske županije. Analizirajući pokazatelje gospodarstva Ličko-senjske županije u razdoblju 2007.-2012. godine (Tabela 2.1.) vidljivo je da broj zaposlenih u trgovačkim društvima u Županiji čini svega 0,54% zaposlenih u trgovačkim društvima Republike Hrvatske dok je udio zaposlenih u obrtima nešto veći i iznosi 1,26% što je nešto iznad postotnog udjela stanovništva Županije u stanovništvu Hrvatske (1,19%).

Ukupni prihodi i rashodi porasli su prosječno za 5%, dok se ukupni primici i izdaci obrta smanjuju od 2008. godine. Prosječna neto plaća obveznika poreza na dohodak povećana je za 13,2%, no unatoč tome još zaostaje za prosjekom Republike Hrvatske (u 2012. godini iznosila je 3.811,00 kuna što je za 20,1% niže od prosječne mjesečne neto plaće u Republici Hrvatskoj koja je iznosila 4.769,00 kuna). Porast izvoza i uvoza rezultirao je pozitivnom bilancom vanjskotrgovinske razmjene za 2012. godinu.

Stopa nezaposlenosti raste od 2008. godine pa je u 2012. godini u Ličko-senjskoj županiji iznosila 21,2% i bila je iznad prosjeka Republike Hrvatske za 2012. godinu koji je iznosio 19,1%.

Poslovanje se, osim po financijskim rezultatima, može pratiti i pomoću izvedenih pokazatelja stavljanjem u odnos određenih kategorija iz godišnjih financijskih izvješća.

Tabela : Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poduzetnika za Ličko-senjsku županij i RH u 2012. godini

PODRUČJE	Ukupni prihodi po zaposlenom (u 000 kn)	Neto dobit po zaposlenom (kn)	Ekonomičn. poslovanja (%)	Rentabil. prometa (u %)	Rentab. ukupne imovine (u%)	Rentab. vlastitog kapitala (u %)
Ličko-senjska	384	5.143	102,3	1,3	0,4	0,8
RH	736	5.954	101,5	0,8	0,5	1,3

Izvor: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika po županijama, FINA, lipanj 2013.

Prema pokazatelju produktivnosti rada (*ukupnog prihoda po zaposlenom*) najslabije rezultate imali su zaposleni u Ličko-senjskoj županiji – 384 tisuća kuna, a najbolje zaposleni Grada Zagreba – 963 tisuće kuna po zaposlenom u 2012. godini. Prema pokazatelju produktivnosti rada mjenom neto dobiti (dobit minus gubitci) po zaposlenom u 2012. godini 9 županija ima neto gubitke, a 12 županija uključujući i Ličko-senjsku županiju bilježe neto dobit po zaposlenom. Po ekonomičnosti poslovanja najbolji su poduzetnici u Splitsko-dalmatinskoj županiji koji su na 100 kuna rashoda ostvarili 109,5 kuna prihoda, dok su u Ličko-senjskoj županiji poduzetnici na 100 kuna rashoda ostvarili 102,3 kuna prihoda, što je iznad prosjeka RH. Po rentabilnosti prometa i rentabilnosti imovine najuspješnija je Karlovačka županija, dok je po rentabilnosti vlastitog kapitala najuspješnija Splitsko-dalmatinska županija.

Tabela : Kretanje industrijske proizvodnje u Republici Hrvatskoj i Ličko-senjskoj županiji 2008.-2012. godine

	Republika Hrvatska		Ličko-senjska županija	
	<i>ukupna vrijednost prodanih industrijskih proizvoda</i>	<i>od toga u inozemstvo</i>	<i>ukupna vrijednost prodanih industrijskih proizvoda</i>	<i>od toga u inozemstvo</i>
2008	134.399.620	44.791.074	387.499	47.139
2009	116.939.359	36.846.379	378.207	34.241
2010	121.613.404	44.701.522	316.587	29.398
2011	129.815.663	49.171.713	410.059	48.313
2012	130.366.071	48.107.666	423.232	76.429

Izvor: Statistička izvješća 1487/2013.

U Ličko-senjskoj županiji, kao i u Republici Hrvatskoj industrijska proizvodnja ostvaruje rast od 2010. godine. Tako je u Republici Hrvatskoj u 2012. godini u odnosu na 2010. godinu ostvaren porast industrijske proizvodnje za 7,2%, a u Ličko-senjskoj županiji za 33,7%. Udio industrijske proizvodnje u Ličko-senjskoj županiji u industrijskoj proizvodnji na razini RH je 0,3%.

RAZVOJNI PROBLEMI

- Županija pripada slabo razvijenim regijama, budući da po visini ostvarenog BDP-a po stanovniku zaostaje za prosjekom Jadranske Hrvatske i Republike Hrvatske,
- U strukturi BDV prisutan je relativno mali udio proizvodnih djelatnosti u odnosu na isti udio javne uprave, zdravstva i ostalih društvenih djelatnosti
- Gospodarstvo Ličko-senjske županije karakterizira još uvijek skroman udio u ukupnom gospodarstvu Republike Hrvatske (vezano uz sličan udio u broju stanovnika Županije), a pogotovo mali udio u ostvarenom izvozu,
- Trajni izazov opstanka i pozicioniranja na globalnom tržištu i tržištu EU u uvjetima različitih postojećih ograničenja,

RAZVOJNE POTREBE

- Povećanje udjela i značaja proizvodnje u gospodarstvu Županije
- Povećanje konkurentnosti ukupnog gospodarstva, a osobito ključnih proizvodnih djelatnosti, te djelatnosti u sektoru turizma,
- Osiguravanje dodatne potpore središnje države za otklanjanje razvojnih teškoća.

3. Tržište rada - struktura i fluktuacija lokalne nezaposlenosti

Krajem 2013.g. stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj iznosila je 20,7%, a u Ličko-senjskoj županiji 22,7%, što je bilo za 1,5% više nego krajem 2012.g.

Tablica 1. Stopa nezaposlenosti po županijama na dan 31.12.2013.g.

Županija	Zaposleni	Nezaposleni	Stopa (%) nezaposlenosti 31.12.2013.	Rast stope nezaposlenosti 13/12
Zagrebačka	68.824	19.703	22,3	0,7
Krapinsko-zagorska	32.751	8.615	20,8	-0,7
Sisačko-moslavačka	38.501	21.010	35,3	0,7
Karlovačka	33.164	11.629	26,0	0,5
Varaždinska	59.469	11.002	15,6	-0,4
Koprivničko-križevačka	32.773	9.428	22,3	1,7
Bjelovarsko-bilogorska	30.502	13.466	30,6	2,0
Primorsko-goranska	105.775	20.966	16,5	0,6
Ličko-senjska	13.094	3.846	22,7	1,5
Virovitičko-podravska	19.317	10.937	36,2	0,6
Požeško-slavonska	17.269	7.282	29,7	0,6
Brodsko-posavska	33.688	18.619	35,6	0,9
Zadarska	45.606	12.424	21,4	0,4
Osječko-baranjska	81.131	38.309	32,1	1,7
Šibensko-kninska	26.775	8.974	25,1	0,4
Vukovarsko-srijemska	38.706	22.629	36,9	2,2
Splitsko-dalmatinska	133.528	49.821	27,2	1,1
Istarska	77.633	10.826	12,2	0,3
Dubrovačko-neretvanska	37.987	9.504	20,0	1,6
Međimurska	37.834	7.833	17,2	-0,3
Grad Zagreb	429.496	46.588	9,8	0,4
Republika Hrvatska	1.393.823	363.411	20,7	0,7
Muškarci	739.634	171.305	18,8	-3,4
Žene	654.189	192.106	22,7	4,7

Izvor: Bilten HZZ-a

Prosječan broj nezaposlenih osoba u Republici Hrvatskoj je u 2013.godini bio za 6,4% veći od prosječnog broja nezaposlenih u 2012.godini. Broj prosječno mjesečno registriranih nezaposlenih osoba u odnosu na 2012.g.povećan je u svim županijama i to od 1,3 do 12,5%.Ličko-senjska županija 2013. godine u ukupnom prosječnom broju registriranih nezaposlenih osoba je sudjelovala sa 1,0%.

U ukupnoj nezaposlenosti Ličko-senjske županije na dan 31. prosinca 2013. žene su zastupljene sa 50,5%, a muškarci sa 49,5%.

Tablica 2. Broj evidentiranih nezaposlenih osoba na području Ličko-senjske županije u 2012. i 2013. godini

Godina	PROSJEČAN BROJ			NA DAN 31.12.		
	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci
2012.	3.200	1.683	1.517	3.650	1.923	1.727
2013.	3.439	1.781	1.658	3.846	1.942	1.904
Stopa rasta %	7,5	5,8	9,3	5,4	1,0	10,2

Izvor: Bilten HZZ-a

Krajem 2013. godini na evidenciji Područnog ureda Gospić bilo je najviše osoba starih od 20 do 24 godine - 601 ili 15,6% i osoba starih od 25 do 29 godina - 537 ili 14,0%.

U isto vrijeme najmanje je evidentiranih u dobnoj skupini iznad 60 godina i to 121 ili 3,1%.

U odnosu na prethodnu godinu povećanje broja evidentiranih nezaposlenih osoba zabilježeno je kod najvećeg broja dobni skupina i to od 0,6 do 33,0%, dok je smanjenje zabilježeno u dobnoj skupini od 20 do 24 godine za 1,6% i 30 do 34 godine za 5,2%.

Tablica 3. Broj evidentiranih nezaposlenih osoba prema dobi (31.12. 2012. i 31.12.2013.g.)

DOB	2012.		2013.		Stopa rasta 13./12. (%)
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	
Od 15 do 19 godina	228	6,2	264	6,9	15,8
Od 20 do 24 godine	611	16,7	601	15,6	-1,6
Od 25 do 29 godina	504	13,8	537	14,0	6,5
Od 30 do 34 godina	423	11,6	401	10,4	-5,2
Od 35 do 39 godina	363	9,9	365	9,5	0,6
Od 40 do 44 godine	341	9,3	352	9,2	3,2
Od 45 do 49 godina	387	10,6	417	10,8	7,8
Od 50 do 54 godine	368	10,1	387	10,1	5,2
Od 55 do 59 godina	334	9,2	401	10,4	20,1
60 i više godina	91	2,5	121	3,1	33,0
UKUPNO	3.650	100,0	3.846	100,0	5,4

Izvor: Bilten HZZ-a

Krajem prosinca 2013. godine u ukupnom broju nezaposlenih prema razini obrazovanja osoba bilo je najviše osoba sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju do 3 godine i školom za VKV radnike - 1.307 (34,0%) i osoba sa završenom osnovnom

školom - 992 (25,8%), dok je u evidenciji najmanje osoba sa završenom gimnazijom - 119 (3,1%) i osoba sa završenim fakultetom - 129 (3,4%).

Tablica 4. Struktura nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u LSŽ, prosinac 2013.g.

UKUPNO		Oznaka razine obrazovanja						
		A	B	C	D	E	F	G
Broj	3.846	154	992	1.307	953	119	192	129
Postotak	100,0	4,0	25,8	34,0	24,8	3,1	5,0	3,4
Žene	1.942	88	506	541	510	74	137	86
Postotak	100,0	4,5	26,1	27,9	26,3	3,8	7,1	4,4
Muškarci	1.904	66	486	766	443	45	55	43
Postotak	100,0	3,5	25,5	40,2	23,3	2,4	2,9	2,3

Izvor: Bilten HZZ-a

U strukturi nezaposlenih prema razini obrazovanja krajem prosinca 2013.godine među ženama je najviše bilo onih sa završenom srednjom školom za zanimanje u trajanju do 3 godine i školom za VKV radnike 541 (27,9%) dok je u isto vrijeme evidentirano najmanje ženskih osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom 86 (4,4%). Među muškarcima je također najviše evidentirano onih sa završenom srednjom školom za zanimanje u trajanju do 3 godine i školom za VKV radnike 766(40,2%), a najmanje sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom 43 (2,3%).

U odnosu na prethodnu godinu najveća stopa rasta broja nezaposlenih osoba zabilježena je kod osoba bez škole i nezavršenom osnovnom školom 14,1% i sa završenom srednjom školom za zanimanje u trajanju do 3 godine i školom za VKV radnike 8,4%, dok je smanjenje broja evidentiranih zabilježeno kod osoba sa završenom gimnazijom i fakultetom.

Oznake:

A -Bez škole i nezavršena osnovna škola,

B - Osnovna škola,

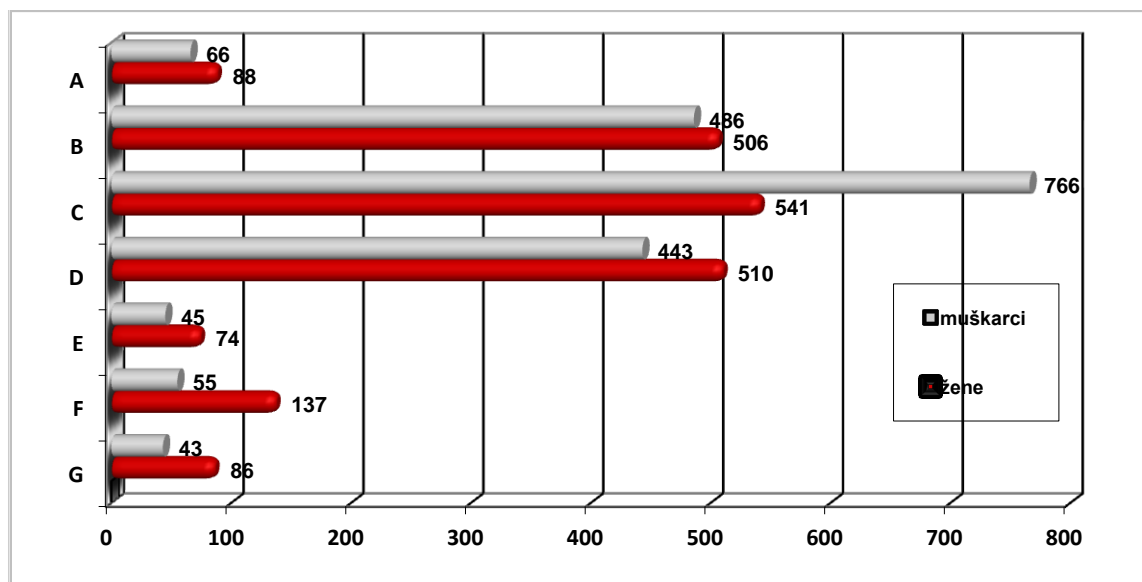
C - Srednja škola za zanimanja u trajanju do 3 godine i škola za VKV radnike,

D - Srednja škola za zanimanja u trajanju od 4 godine,

E - Gimnazija, F - Viša škola, 1.stupanj fakulteta i stručni studiji,

G - Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat.

Graf 4. Struktura evidentiranih nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja i spolu, 31.12.2013.g.

Izvor: Bilten HZZ-a

Usporedbom broja osoba po dužini trajanja evidentirane nezaposlenosti krajem 2013.g. i 2012.g. vidljivo je da je došlo do najvećeg postotnog povećanja osoba koje čekaju na zaposlenje 3-5 godina i to za 26,6%, 2-3 godine 16,7% i 1-2 godine 14,8%.

Smanjenje broja nezaposlenih osoba zabilježeno je u kategorijama nezaposlenih koji čekaju zaposlenje 5-8 godina za 11,9%, 3-12 mjeseci za 6,3% i nezaposlenih koji su prijavljeni više od 8 godina - 3,5%.

Tablica 5. Broj nezaposlenih osoba prema dužini trajanja nezaposlenosti u LSŽ (31.12.2012.g. i 31.12.2013.g.)

Trajanje nezaposlenosti	2012.		2013.		Stopa rasta 13./12. (%)
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	
0-3 mjeseca	1.195	32,7	1.300	33,8	8,8
3-12 mjeseci	1.132	31,0	1.061	27,6	-6,3
1-2 godine	582	15,9	668	17,4	14,8
2-3 godine	246	6,7	287	7,5	16,7
3-5 godina	207	5,7	262	6,8	26,6
5-8 godina	118	3,2	104	2,7	-11,9
više od 8 g.	170	4,7	164	4,3	-3,5
UKUPNO	3.650	100,0	3.846	100,0	5,4

Izvor: Bilten HZZ-a

Iz tabele je vidljivo da je krajem 2013.g. evidentiran najveći broj osoba koje čekaju na zaposlenje od 0-3 mjeseca i to 1.300 osoba i od 3-12 mjeseci 1.061 osoba koje zajedno čine (61,3%) od ukupnog broja nezaposlenih osoba. Sukladno navedenom 1.485 osoba ili 38,6% nezaposlenih je u evidenciji nezaposlenih duže od godinu dana.

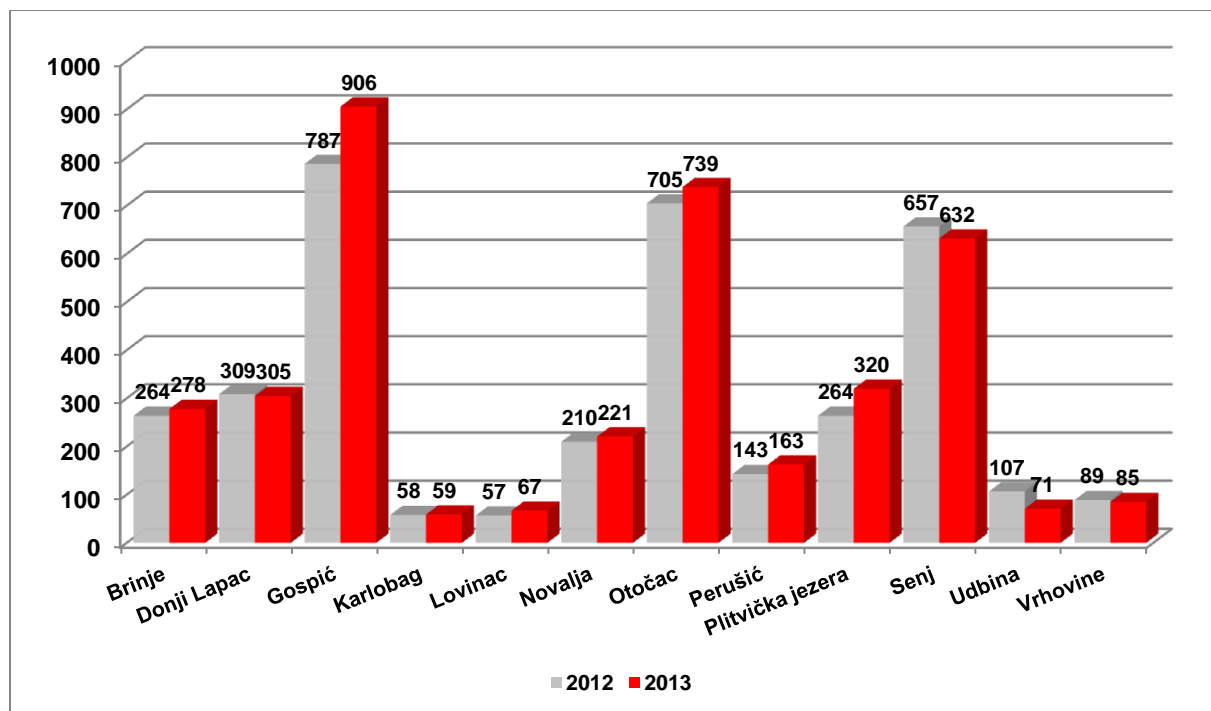
Krajem 2013. godine najveći broj nezaposlenih osoba u LSŽ evidentiran je u gradovima Gospiću (906 osoba ili 23,6%), Otočcu (739 osoba ili 19,2%) i Senju (632 osobe ili 16,4%).

Tablica 6. Broj nezaposlenih po gradovima i općinama, 31.12.2012.g.i 31.12.2013.g.

Gradovi/ općine	2012.		2013.		Stopa rasta 13./12.(%)
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	
Brinje	264	7,2	278	7,2	5,3
Donji Lapac	309	8,5	305	7,9	-1,3
Gospić	787	21,6	906	23,6	15,1
Karlobag	58	1,6	59	1,5	1,7
Lovinac	57	1,6	67	1,7	17,5
Novalja	210	5,8	221	5,7	5,2
Otočac	705	19,3	739	19,2	4,8
Perušić	143	3,9	163	4,2	14,0
Plitvička jezera	264	7,2	320	8,3	21,2
Senj	657	18,0	632	16,4	-3,8
Udbina	107	2,9	71	1,8	-33,6
Vrhovine	89	2,4	85	2,2	-4,5
Ličko-senjska županija	3.650	100,0	3.846	100,0	5,4

Izvor: Bilten HZZ-a

Grafikon 6. Prikaz nezaposlenih osoba po gradovima i općinama u 2012. i 2013. godini

24

U usporedbi sa 2012. godinom porast broja nezaposlenih osoba zabilježen je na području osam gradova i općina Ličko-senjske županije u rasponu od 21,2% do 1,7% dok je u četiri grada/općine zabilježeno smanjenje i to u rasponu od 33,6% do 1,3%.

Tablica 7. Fluktuacija nezaposlenih osoba u LSŽ tijekom 2012. i 2013.godine

	2012.	2013.	Stopa rasta %
Novoprijavljeni	3.766	3.850	2,2
Brisani zbog ostalih razloga osim zaposlenja	1.101	991	-10,0
Zaposleni	2.180	2.663	22,2

Izvor: Bilten HZZ-a

Tijekom 2013.godine u evidenciju nezaposlenih osoba Područnog ureda Gospić prijavilo se 3.850 osoba što je za 2,2% više nego prethodne godine. Ukupno su iz evidencije nezaposlenih tijekom 2013.godine izašle 3.654 nezaposlene osobe, dok su 2.663 osobe zaposlene što je 22,2 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Potražnju za radnom snagom iskazanu kroz slobodna radna mjesta Zavod registrira temeljem prijave potreba za radnicima od strane poslodavaca. Od ožujka 2002. godine

poslodavci više nemaju zakonsku obvezu podnošenja prijave potreba za radnicima Zavodu za zapošljavanje. Nakon navedenog roka poslodavci svoje potrebe za radnicima rješavaju u partnerskim odnosima sa Zavodom za zapošljavanje sa jasnom spoznajom koju dobit ovakvom suradnjom mogu ostvariti.

Tablica 8. Prijavljena slobodna radna mjesta po Ispostavama u 2012. i 2013. godini

Ispostava	2012.		2013.		Stopa rasta 13./12.(%)
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	
Donji Lapac	96	5,1	84	3,7	-12,5
Gospić	588	31,4	755	33,1	28,4
Korenica	451	24,1	471	20,7	4,4
Novalja	237	12,7	449	19,7	89,5
Otočac	326	17,4	338	14,8	3,7
Senj	173	9,2	181	7,9	4,6
UKUPNO	1.871	100,0	2.278	100,0	21,8

Izvor: Bilten HZZ-a

Tijekom 2013. godine u PU Gospić poslodavci su prijavili 2.278 slobodnih radnih mjesta od čega najveći udio otpada na ispostavu Gospić - 33,1% ili 755 radnih mjesta i ispostavu Korenica - 20,7% ili 471 slobodno radno mjesto. Ukupan broj prijavljenih slobodnih radnih mjesta u 2013. godini u odnosu na prethodnu godinu povećao se za 21,8% odnosno za 407 traženih radnika. Povećanje prijavljenih slobodnih radnih mjesta zabilježeno je u svim ispostavama osim Donjeg Lapca gdje je zabilježeno smanjenje od 12,5%.

U 2013.god. najveći udio u ukupnom broju prijavljenih slobodnih radnih mjesta imale su: djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I) - 17,6% što iznosi broj od 400 slobodnih radnih mjesta, zatim djelatnost obrazovanja (P) - 16,0% ili 365 slobodnih radnih mjesta, te djelatnost umjetnosti, zabave i rekreacije (R) - 14,9% ili 340 slobodnih radnih mjesta.

Tablica 9. Prijavljena slobodna radna mjesta po djelatnostima u LSŽ u 2012. i 2013.g.

DJELATNOST	2012.		2013.		Stopa rasta 13./12.%
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	32	1,7	56	2,5	75,0
B Rudarstvo i vađenje	3	0,2	4	0,2	33,3
C Prerađivačka industrija	94	5,0	127	5,6	35,1
D Opskrba elek. energijom, plinom, parom i klimatizacija	0	0,0	3	0,1	100,0
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, Gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	89	4,8	45	2,0	-49,4
F Građevinarstvo	25	1,3	41	1,8	64,0

G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	178	9,5	202	8,9	13,5
H Prijevoz, skladištenje	41	2,2	38	1,7	-7,3
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluž. hrane	200	10,7	400	17,6	100,0
J Informacije i komunikacije	9	0,5	2	0,1	-77,8
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	13	0,7	15	0,7	15,4
L Poslovanje nekretninama	4	0,2	1	0,0	-75,0
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	33	1,8	75	3,3	127,3
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	149	8,0	38	1,7	-74,5
O Javna uprava i obrana obvezno socijalno osiguranje	128	6,8	257	11,3	100,8
P obrazovanje	323	17,3	365	16,0	13,0
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	166	8,9	201	8,8	21,1
R Umjetnost, zabava i rekreacija	324	17,3	340	14,9	4,9
S Ostale uslužne djelatnosti	55	2,9	68	3,0	23,6
T Djelatnosti kućanstva kao poslodavaca	5	0,3	0	0,0	0,0
UKUPNO:	1.871	100	2.278	100,0	21,8

Izvor: Bilten HZZ-a

U sezoni 2013. godine zaposleno je 597 nezaposlenih osoba iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje PU Gospić, od čega je najviše zaposlenih u primorskom dijelu županije odnosno u Ispostavama Senj 189 osoba i Novalja 127, te u kontinentalnom dijelu županije Korenici 144 osobe.

Tablica 10. Broj zaposlenih sezonskih radnika u LSŽ u 2013. godini po zanimanjima i ispostavama

ZANIMANJE	D.Lapac	Gospić	Korenica	Novalja	Otočac	Senj	Ukupno
vrtlarski radnik	0	0	1	1	4	0	6
čistačica	2	1	7	18	1	5	34
pralja	0	0	8	0	0	2	10
kuhinjski pomoćnik	7	8	14	4	7	27	67
konobarski pom.	0	1	8	0	3	14	26
sobarica	2	4	12	1	3	12	34
ostalo NKV/PKV	0	8	8	4	6	5	31
Ukupno NKV/PKV	11	22	58	28	24	65	208
vozač	0	0	0	0	1	4	5
kućni majstor	0	0	1	0	4	0	5
prodavač	2	9	7	31	5	20	74
mesar	0	0	0	0	0	3	3
slastičar	0	0	0	0	0	3	3
kuhar	2	1	11	4	5	11	34
konobar	11	7	30	33	8	27	116
Ostalo KV	0	3	10	7	9	3	32
Ukupno KV	15	20	59	75	32	71	272
ekonomski teh.	0	1	0	4	2	13	20
turistički radnik	0	0	12	0	0	11	23
recepcionar	0	2	9	20	1	16	48
animator	0	0	6	0	0	0	6
ostalo SSS	0	3	0	0	4	13	20
Ukupno SSS	0	6	27	24	7	53	117

SVEUKUPNO	26	48	144	127	63	189	597
------------------	-----------	-----------	------------	------------	-----------	------------	------------

Izvor: Bilten HZZ-a

U slučaju Ličko-senjske županije, u 2013.godini 597 osoba bilo je zaposleno kao sezonski radnici, među kojima su pretežno kvalificirani radnici (konobari, prodavači).

Prema raspoloživim podacima Centara za socijalnu skrb krajem 2013. godine, u Ličko-senjskoj županiji bilo je 300 obitelji s 1007 članova, te 382 samca koji su ispunjavali uvjete za primanje socijalne pomoći.

Krajem 2013. godine u evidenciji Područnog ureda Gospić nalazile su se 3.183 osobe koje su prije ulaska u evidenciju Zavoda bile zaposlene, od čega je 1.600 žena i 1.583 muškaraca. Prema temelju prestanka radnog odnosa najčešći razlozi zbog kojih je radnicima prestao radni odnos su sljedeći:

- zbog isteka rada na određeno vrijeme - 1.563 osobe od čega 723 žene i 840 muškaraca
- poslovno uvjetovani otkaz zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga - 817 osoba od čega 453 žene i 364 muškarca
- zbog isteka rada na sezonskim poslovima - 373 osobe od čega 220 žena i 153 muškaraca
- na osnovi sporazuma radnika i poslodavca - 163 osobe od čega 68 žena i 95 muškaraca
- zbog prestanka rada poslodavca - 106 osoba od čega 71 žena i 35 muškaraca.

U nastavku dajemo prikaz radnika kojima je radni odnos prestao zbog prestanka rada poslodavca što uključuje prestanak obavljanja djelatnosti obrta ili profesionalne djelatnosti, otkaz ugovora o radu zbog otvaranja stečajnog postupka i otkaz ugovora o radu zbog otvaranja postupka likvidacije.

Tablica 11. Prikaz nezaposlenih osoba zbog prestanka rada poslodavca po spolu i razini obrazovanja, 31.12.2013.g

Razina obrazovanja	Ukupno		Žene		Udio žena u NO %	Muškarci		Udio mušk. U NO%
	Broj	Udio	Broj	Udio %		Broj	Udio%	
Bez škole i nezavršena osnovna škola	5	4,7	4	5,6	80,0	1	2,9	20,0

Osnovna škola	42	39,6	30	42,3	71,4	12	34,3	28,6
SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV	32	30,2	20	28,2	62,5	12	34,3	37,5
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	21	19,8	13	18,3	61,9	8	22,9	38,1
Gimnazija	4	3,8	3	4,2	75,0	1	2,9	25,0
Viša škola, 1.stupanj fakulteta i stručni studij	2	1,9	1	1,4	50,0	1	2,9	50,0
Fakultet, akademije, magisterij, doktorat	0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
UKUPNO	106	100,0	71	100,0	67,0	38	100,0	33,0

Izvor: Bilten HZZ-a

Od ukupnog broja osoba koje su ostale bez posla zbog prestanka rada poslodavca najviše je radnika sa završenom osnovnom školom - 44 ili 39,3% i radnika sa završenom srednjom školom za zanimanja do 3 godine - 31 ili 27,7%.

Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I), djelatnosti umjetnost, zabava i rekreacija (R) i prerađivačka industrija (C) čine se najdinamičniji u županiji, a najveći rast zaposlenosti u ovom sektoru očekuje se tijekom slijedećih mjeseci. Povećanje zaposlenosti očekuje se i u djelatnosti trgovine na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala (G) i djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

Tržište rada u Ličko-senjskoj županiji djeluje u skladu s kretanjima na razini RH.

U ukupnoj nezaposlenosti Ličko-senjske županije na dan 31. prosinca 2013. broj zaposlenih žena je 654.189, a muškaraca 739.634 što dovodi do zaključka da je više zaposlenih muškaraca.

Visok je udio nezaposlenih osoba između 20-24, te 25-29 godina.

Po dužini trajanja nezaposlenosti, najviše je osoba do godine dana u evidenciji.

Jaz između ponude i potražnje za znanjima i vještinama u Ličko-senjskoj županiji sastoji se u brojnosti određenih zanimanja u odnosu na potrebe, te u strukturi znanja i vještina koje su potrebne za gospodarski razvoj.

4. Obrazovanje

Djelatnost osnovnog školstva na području Ličko-senjske županije provodi se u 15 osnovnih škola, te 38 područnih škola. Osnovne škole na području Županije imaju dva osnivača: Ličko-senjska županija je osnivač 12 osnovnih škola, a Grad Gospić preostale 3 škole. Unatoč relativno velikom broju područnih škola, jedna od specifičnosti je geografska razvedenost koja izaziva povećane troškove organizacije prijevoza učenika do škola. U razdoblju školske godine 2009./2010. do 2012./2013. došlo je do smanjivanja broja učenika osnovnih škola s 4.135 na 3.696 učenika ili za 10,6% (439 učenika).

Tabela: Pregled ukupnog broja učenika i razrednih odjela u srednjim školama

R.br.	NAZIV SREDNJE ŠKOLE	šk. god. 2009./2010.		šk. god. 2010./2011.		šk. god. 2011./2012.		šk. god. 2012./2013.	
		Broj učen.	Broj odjela	Broj učen.	Broj odjela	Broj učen.	Broj odjela	Broj učen.	Broj odjela
1.	SREDNJA ŠKOLA OTOČAC	464	22	477	21	465	21	485	23
2.	GIMNAZIJA GOSPIĆ	203	9	222	10	257	11	274	12
3.	SREDNJA ŠKOLA PAVLA RITTERA VITEZOVIĆA SENJ	225	12	224	12	248	13	234	13
4.	STRUKOVNA ŠKOLA GOSPIĆ	435	20	430	21	458	22	504	24
5.	SREDNJA ŠKOLA PLITVIČKA JEZERA	164	10	191	10	205	10	233	13
UKUPNO		1.491	73	1.544	74	1.633	77	1.730	84

Izvor: DZS

Srednje škole su na području Županije organizirane kao gimnazije i strukovne škole. Na području Županije djeluje 5 srednjih škola kojima je osnivač Ličko-senjska županija. Srednjoškolskim obrazovanjem u školskoj godini 2012./2013. obuhvaćeno je 1.730 učenika (5,93% odnosno 97 učenika više nego u prošloj školskoj godini), u 84 razredna odjela (prosječno broj učenika po razrednom odjelu 20,6) koji su uključeni u programe trogodišnjeg i četverogodišnjeg obrazovanja. Nastavu izvodi 168 nastavnika (od ukupno 241 zaposlenika u srednjim školama).

Visoko školstvo na području Županije obuhvaća dvije ustanove:

1. Sveučilište u Rijeci-Učiteljski fakultet u Rijeci, Odsjek za učiteljski studij u Gospiću (stupanj redovnog studija) sa 236 studenta
2. Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću:
 - studij ekonomike poduzetništva - 110 studenata,
 - studij cestovnog prometa - 92 studenta,
 - upravni odjel u Otočcu - 360 studenata.

Na području Županije djeluju tri pučka otvorena učilišta i to:

- PUČKO OTVORENO UČILIŠTE „DR: ANTE STARČEVIĆ“ GOSPIĆ
- GACKO PUČKO OTVORENO UČILIŠTE OTOČAC
- PUČKO OTVORENO UČILIŠTE M.C. NEHAJEVA SENJ

Analiza i prognoza potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima provedena je na osnovi statističkih podataka i relativnih pokazatelja o zapošljavanju nezaposlenih osoba prema obrazovnom programu koji su završile, podataka o nedostatku radnika pojedinih zvanja dobivenih anketom poslodavaca, te kvalitativnih dojмова savjetnika stečenih iskustvom posredovanja pri zapošljavanju. Na temelju relativnog položaja pojedinih zvanja u prethodnom razdoblju, osobito prije gospodarske krize, napravljena je prognoza njihovog položaja u budućnosti. Osim toga, u obzir su uzeti strategije i planovi gospodarskog razvoja na regionalnoj i lokalnoj razini. Na osnovi prognoziranog položaja pojedinih zvanja na tržištu rada izrađene su preporuke u pogledu povećanja ili smanjenja broja upisanih učenika i studenata u pojedine obrazovne programe. Pri tome su u obzir uzeti i podaci o broju već upisanih učenika i studenata u pojedine obrazovne programe. Analize, prognoze i preporuke izrađene su na razini lokalnih tržišta rada kako su ih odredile područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Lokalna tržišta rada uglavnom su županije, ali mogu biti i dijelovi županija, te pojedinačni gradovi ili općine.

30

Preporuke se odnose ne samo na upis, već i na stipendiranje učenika i studenata. Budući da se neki obrazovni programi ne provode na području nekih lokalnih tržišta rada, preporuke se u njihovom slučaju odnose samo na stipendiranje učenika i studenata koji pohađaju takve programe na drugim područjima.

Promjene obrazovne upisne politike i politike stipendiranja na temelju preporuka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pridonijet će usklađivanju obrazovanja s potrebama tržišta rada odnosno umanjiti strukturnu neusklađenost između ponude rada i potražnje za radom, što je jedan od glavnih dugoročnih problema hrvatskog tržišta rada.

Deficitarna zanimanja:	
plinoinstalater/plinoinstalaterka	trogodišnji srednjoškolski
bravar/bravarica	
tokar/tokarica	
dimnjačar/dimnjačarka	
pekar/pekarica	
stolar/stolarica	
slastičar/slastičarka	
kuhar/kuharica	

konobar/konobarica	četverogodišnji srednjoškolski
frizer/frizerka	
farmaceutski tehničar/tehničarka	
medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege	
hoteljersko-turistički tehničar/tehničarka	
sestrinstvo	stručni studij
strojarstvo	sveučilišni studij
elektrotehnika	
matematika	
pedagogija	
psihologija	
fizika	
kemija	
farmacija	
medicina	
logopedija	
građevinarstvo	
profesori glazbenih predmeta	
informatika	

Suficitarna zanimanja	
prodavač/prodavačica	trogodišnji srednjoškolski
automehaničar/automehaničarka	četverogodišnji srednjoškolski
ekonomist/ekonomistica	
hoteljersko-turistički komercijalist/komercijalistica	
tehničar za računalstvo	
šumski tehničar/tehničarka	
poslovni tajnik/tajnica	
elektrotehničar/elektrotehničarka	
stručni prvostupnik/prvostupnica ekonomije/poduzetništva	stručni studij
stručni prvostupnik/prvostupnica cestovnog prometa	sveučilišni studij
upravni pravnik/pravnica	
učitelj/učiteljica razredne nastave	
diplomirani ekonomist/ekonomistica	

II. EVALUACIJA PROVEDBE STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA LIČKO-SENSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2011. – 2013.

1. Uvodne informacije

Strategija razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije 2011. – 2013. prezentira situaciju na tržištu rada u Ličko-senjskoj županiji pozivajući se i na cjelokupnu društveno-ekonomsku situaciju u Hrvatskoj, kao zemlji članici EU te formulira cilj i strateške prioritete pomoću kojih bi se trebali poboljšati uvjeti za razvoj ljudskih potencijala u Ličko-senjskoj županiji. Identificirani prioriteti i mjere trebaju učinkovito pridonijeti boljim životnim uvjetima u županiji i povećati konkurentnost radne snage Ličko-senjske županije u Hrvatskoj i Europi.

Sadašnja verzija Strategije bila je javno predstavljena te su traženi komentari i savjeti svih zainteresiranih dionika. Proces konzultiranja odvijao se od sredine srpnja do kraja travnja 2011. g. Podneseno je nekoliko važnih mišljenja i komentara koji su uzeti u obzir pri izradi završne verzije Strategije.

Strategija razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije se donosi na razdoblje od tri godine (2011. do 2013.). Razlog koji valja naglasiti je 2013. godina u kojoj završava jedan programski ciklus EU (2007.-2013.) te počinje novi 7-godišnji programski ciklus EU (2014.-2020.)

Ciljevi i prioriteti lokalnih strategija za razvoj ljudskih potencijala kreirani su na temelju lokalnih specifičnosti potreba Ličko-senjske županije ali i uzimajući u obzir širi strateški okvir i politike krojene na nacionalnoj i nadnacionalnoj (EU) razini. Također je vrlo važno shvatiti strategiju razvoja ljudskih potencijala kao neizostavan dio ukupnog regionalnog razvoja. Zbog toga je Strategija razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije 2011. – 2013. u potpunosti usklađena sa Županijskom razvojnom strategijom Ličko-senjske županije 2011. – 2013.

Tabela 1: Pregled cilja, prioriteta i mjera SRLJP

Strateški cilj: Do kraja 2013. godine Ličko-senjska županija će uspostaviti funkcionalan sustav za korištenje nacionalnih i međunarodnih financijskih instrumenata u domeni razvoja ljudskih resursa, a čiji će fokus biti usmjeren na intervencije koje promoviraju zapošljavanje, socijalnu inkluziju, obrazovanje i civilno društvo.		
Prioritet 1: Povećanje zaposlenosti povećanjem ulaganja u ljudski kapital, povećanjem i promicanjem prilagodljivosti gospodarskih subjekata i radnika	Prioritet 2: Jačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju i osoba s posebnim potrebama	Prioritet 3: Jačanje sektora obrazovanja i civilnog društva
Mjera 1.1: Provođenje aktivnih mjera na tržištu rada kroz nacionalne i lokalne inicijative	Mjera 2.1: Pružanje podrške kod pristupa obrazovanju i zapošljavanju skupinama sa posebnim potrebama	Mjera 3.1: Poboljšanje ljudskog kapitala u obrazovanju i u istraživanju i razvoju
Mjera 1.2: Podrška razvoju poduzetništva i poboljšanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva	Mjera 2.2: Podrška razvoju socijalnih usluga	Mjera 3.2: Jačanje sposobnosti organizacija civilnoga društva
Mjera 1.3: Jačanje sustava cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i drugih mehanizama potpore tržištu rada		
Mjera 1.4: Jačanje kapaciteta za upravljanje razvojem		

U travnju 2011. godine izrađen je Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije 2011. – 2013. (u nastavku: Akcijski plan). U Akcijskom planu su definirane provedbene mjere za pojedine prioritete i mjere SRLJP uključujući i Popis projektnih prijedloga za provedbu SRLJP.

2. Popis projektnih prijedloga za provedbu SRLJP

Na Popis projektnih prijedloga za provedbu SRLJP u Akcijskom planu navedeno je 28 projektnih prijedloga:

Br.	Naziv projekta:	Nositelj:	Prioritet	Mjera
1	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje	LIRA	1	4
2	Poduzetnički inkubator za mlade	LIRA	1	2
3	TRANSF.E.R.	Primorsko-goranska županija	1	4
4	ADR.I.-GOVERNANCE	Istarska županija	1	4
5	Unaprjeđivanje informiranja poduzetnika u Ličko-senjskoj županiji u okviru pristupanja RH EU	Ličko-senjska županija	1	2
6	Uređenje Kluba mladih Gospić	Grad Gospić	3	2
7	Izgradnja Odgojno-obrazovnog centra	Grad Otočac	3	1
8	Dogradnja srednje škole Otočac	Srednja škola Otočac	3	1
9	Socijalni centar	Grad Otočac	2	2
10	Izgradnja centra za djecu oboljelih od malignih bolesti u Krasnu	Grad Senj	2	2
11	Osnivanje Centra za dnevni boravak starih i nemoćnih osoba	Općina Karlobag	2	2
12	Starački dom Rudopolje	Općina Vrhovine	2	2

13	Izgradnja dizala, rampe i WC-a za invalide	Srednja škola Otočac	2	1
14	Zelena inicijativa	Učiteljski fakultet u Gospiću	1	2
15	Zapošljavanje žena	Regionalni razvojno- edukacijski centar Primus Fortisimus	1	1
16	„Most suradnje“ – put do posla	Centar za socijalnu skrb	2	1
17	„Šansa za novi posao“	Srednja strukovna škola	1	1
18	Nadogradnja informatičkog znanja potrebnog za tržište rada	Srednja strukovna škola	3	1
19	Modifikacija postojećeg kurikulum poljoprivredni gospodarstvenik u EKO- poljoprivredni gospodarstvenik	Srednja strukovna škola	3	1
20	Jačanje kapaciteta Udruga slijepih i slabovidnih LSŽ	Udruga slijepih i slabovidnih LSŽ	3	2
21	Obrazovanje i umrežavanje – prilika za zapošljavanje	LIRA i ZADRA	1	4
22	Dom za starije i nemoćne osobe	Grad Senj	2	2
23	Informiranje poduzetnika na području Grada Senja o pristupanje RH EU	Grad Senj, RAS	1	2
24	Dnevni boravak za stare i nemoćne	Grad Senj	2	2
25	Edukacija - nadogradnja informatičnog znanja potrebnog za tržište rada	Grad Senj, RAS	1	3
26	Nadogradnja osnovne škole Silvije Strahimira Kranjčevića u Senju	RH, LSŽ, Grad Senj	3	1

27	Edukacije kadrova za proizvodnju i preradu ljekovitog bilja i zdrave hrane	Udruga LEH, PZ Agro-Eko	1	3
28	Opremanje učionice za djecu s posebnim potrebama s ciljem kvalitetnijeg obrazovanja te skupine djece	Osnovna škola Otočac	2	1

Od toga je realizirano ukupno pet projekata odnosno 17,86%:

Br.	Naziv projekta u Akcijskom planu	Naziv realiziranog projekta
1	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje LSŽ	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje LSŽ
5	Unaprjeđivanje informiranja poduzetnika u Ličko-senjskoj županiji u okviru pristupanja RH EU	Jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini za učinkovitu pripremu i korištenje fondova Europske unije
15	Zapošljavanje žena	Centar za tradicijske obrte
22	Dom za starije i nemoćne osobe	Pristupna cesta i priprema prostora u svrhu izgradnje doma za stare i nemoćne (2 projekta)
25	Edukacija - nadogradnja informatičnog znanja potrebnog za tržište rada	Saznaj nešto novo i korisno

Najveći broj projekata realiziranih u sklopu provedbe SRLJP nije bio na Popisu projektnih prijedloga za provedbu SRLJP u Akcijskom planu (ukupno 24).

Mogući razlozi za mali udio ostvarenih projekata:

- Prekratko plansko razdoblje (2011. do 2013.)
- Nedostatna financijska sredstva nositelja za (su)financiranje pripreme i provedbe projekata
- Nedostatak ljudskih kapaciteta za planiranje i upravljanje projektima

3. Realizirani projekti

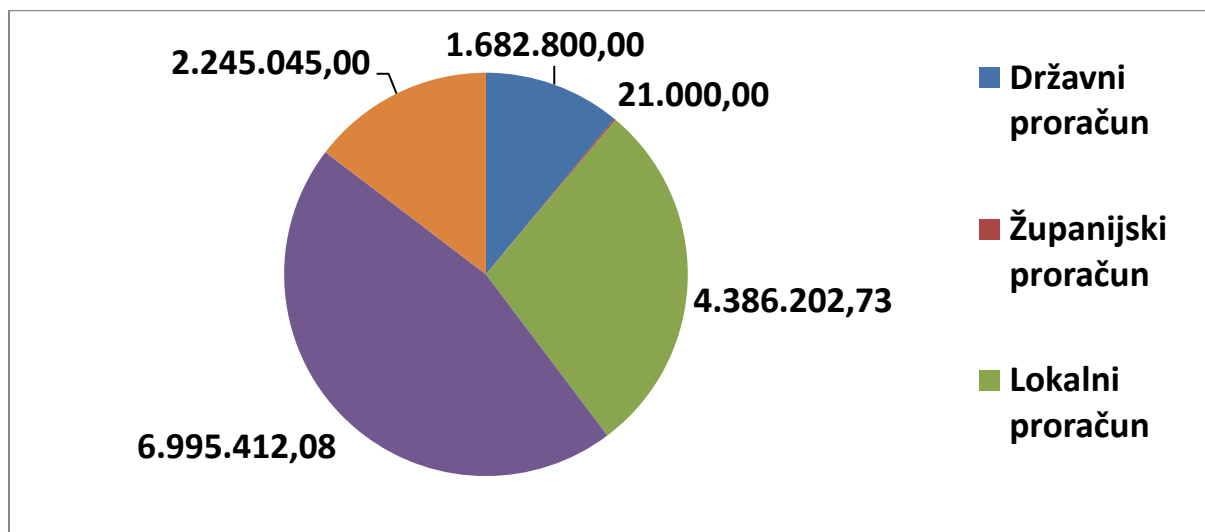
U nastavku su prokazani projekti koji su realizirani u sklopu provedbe SRLJP u planskom razdoblju 2011. – 2013.

Naziv projekta	Nositelj projekta	Ukupna vrijednost projekta u kunama	Lokacija projekta
"Zajedno ka socijalnom uključivanju"	Udruga za promicanje ljudskih prava i medijskih sloboda "Cenzura Plus"	882.165,00	Zadarska, Ličko-senjska i Šibensko-kninska županija
"Centar za tradicijske obrte"	GTF-Regionalni centar za jednakost spolova	747.217,50	Ličko-senjska županija
"YEDA- Youth Economy Development Aid program"	GTF-Regionalni centar za jednakost spolova	899.010,00	Ličko-senjska županija; Otočac, Gospić
"Poticanje zapošljavanja mladih kroz razvoj ruralnog turizma"	Sveučilište u Zadru	1.058.767,50	Ličko-senjska, Zadarska i Karlovačka županija
PRISTUPNA CESTA DO BUDUĆEG DOMA ZA STARE I NEMOĆNE OSOBE	GRAD SENJ	2.539.283,84	GRAD SENJ
UKLANJANJE POSTOJEĆIH OBJEKATA U SVRHU IZGRADNJE DOMA ZA STARE I NEMOĆNE OSOBE	GRAD SENJ	226.910,88	GRAD SENJ
SAZNAJ NEŠTO NOVO I KORISNO	GRAD SENJ	679.547,08	GRAD SENJ
Izgradnja i obnova dječjih igrališta	Grad Gospić	292.441,00	Gospić
Borba protiv obiteljskog nasilja	Grad Gospić	14.914,00	Gospić
Gradski program prevencije ovisnosti	Grad Gospić	17.792,00	Gospić
Provedba projekta "Edukacija za zvanje voćar na području Ličko-senjske županije"	Ličko-senjska županija	70.000,00	Ličko-senjska županija
"Zajedno ka socijalnom uključivanju"	Udruga za promicanje ljudskih prava i medijskih sloboda "Cenzura Plus"	882.165,00	Zadarska, Ličko-senjska i Šibensko-kninska županija
"Poticanje zapošljavanja mladih kroz razvoj ruralnog turizma"	Sveučilište u Zadru	1.058.767,50	Ličko-senjska, Zadarska i Karlovačka županija
„Prosperity in Diversity“	Sveučilište u Zadru	1.110.000,00	Ličko-senjska, Zadarska i Karlovačka županija

GRADSKA KNJIŽNICA	GRAD GOSPIĆ	3.822.811,80	GOSPIĆ
Produženi boravak	Grad Gospić	182.773,81	Gospić
Sunčana strana ulice	Grad Gospić	20.000,00	Gospić
Gradski program u svrhu izjednačavanja osoba s invaliditetom	Grad Gospić	8.353,81	Gospić
Donacije Udrugama osoba s invaliditetom	Grad Gospić	95.000,00	Područje Grada Gospića
Asistenti u nastavi	Grad Gospić	68.121,39	Gospić
Djeca s teškoćama u razvoju	Grad Gospić	102.000,00	Područje Grada Gospića
Borba protiv obiteljskog nasilja	Grad Gospić	11.907,60	Područje Grada Gospića
Gradski program prevencije ovisnosti	Grad Gospić	10.000,00	Područje Grada Gospića
Jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini za učinkovitu pripremu i korištenje fondova Europske unije	LIRA	94.600,00	LSŽ
DOGRADNJA DJEČJEG VRTIĆA "SLAPIĆ" U KORENICI	OPĆINA PLITVIČKA JEZERA	821.246,88	OPĆINA PLITVIČKA JEZERA KORENICA
Jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini za učinkovitu pripremu i korištenje fondova Europske unije	LIRA	88.200,00	LSŽ
Lokalno partnerstvo za zapošljavanje LSŽ		173.698,00	LSŽ

Ukupno je realizirano 30 projekata u iznosu od 18.124.519,09 kn.

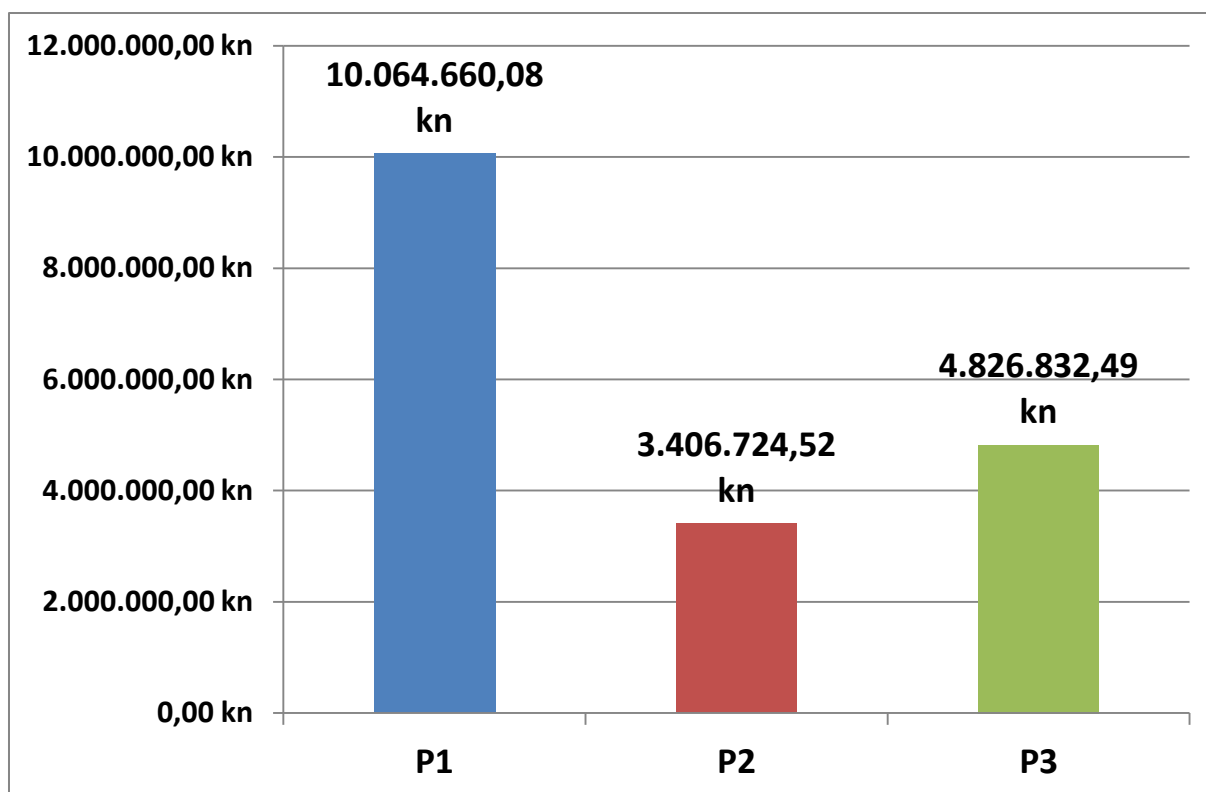
Iznosi projekata po izvorima financiranja:

Pomoći Europske unije zauzimaju značajan udio u ukupno ostavrenim sredstvima projekata (45,63%).

4. Provedba SRLJP po prioritetima i mjerama

Od ukupno 30 realiziranih projekata 15 je realizirano po Prioritetu 1, 12 po Prioritetu 2 i 3 iz Prioriteta 3.

Popis brojeva projekata i iznosa po prioritetima:

Mjere	Br. proj.	Iznosi
P1-M1	2	853.245,08 kn
P1-M2	9	8.284.320,00 kn
P1-M3	2	744.295,00 kn
P1-M4	2	182.800,00 kn
P2-M1	2	76.475,20 kn
P2-M2	10	3.330.249,32 kn
P3-M1	3	4.826.832,49 kn
P3-M2	0	0,00 kn
Ukupno	30	18.298.217,09 kn

Kod Mjere P3-M2 nije zabilježen niti jedan projekt što ne znači da ne postoji potreba za ovom mjerom. Naime, nije bilo moguće prikupiti relevantne podatke koje se odnose na razvoj civilnog društva, a podaci lokalnih samouprava i državne uprave se odnose isključivo na sufinanciranje rada udruga općenito.

5. Zaključci i prijedlozi za izradu SRLJP 2014. - 2020.

1. **Prikupljanje podataka** – Najveći izazov u provedbi SRLJP je poteškoća u prikupljanju podataka o provedenim projektima za izvještajno razdoblje. Naime, dionici u Ličko-senjskoj županiji dostavljaju podatke isključivo na dobrovoljnoj osnovi. Od nekih dionika nismo uspjeli prikupiti relevantne podatke tako da ovaj izvještaj ne daje iscrpan pregled o provedbi SRLJP koji obuhvaća sve provedene projekte u izvještajnom razdoblju.
2. **Višegodišnji projekti** – Kod projekata koji se realiziraju u višegodišnjem razdoblju je ponekad teško razlučiti koji dio provedbe se odnosi na izvještajno razdoblje.
3. **Praćenje rezultata** – Izazov kod praćenja rezultata je u tome što u SRLJP i u Akcijskom planu za provedbu SRLJP nisu jasno definirani rezultati i pokazatelji. Također, unutar pojedinih mjera se koriste različiti načini mjerenja rezultata tako da uspoređivanje i sumiranje nije moguće.

Bilježimo uočene nedostatke u provedbi SRLJP koji će se eventualno koristiti kod pripreme nove SRLJP. Prvenstveno će se razmotriti eventualno restrukturiranje prioriteta i mjera SRLJP te jasnije definiranje rezultata i pokazatelja praćenja. Također je potrebno jasnije povezivanje prioriteta i mjera s mogućim izvorima financiranja. Isto tako u svrhu poboljšanja praćenja provedbe SRLJP predlaže se definiranje realnih pokazatelja na razini mjera te napraviti plan monitoringa i evaluacije SRLJP.

III. SWOT ANALIZA

Na temelju socio-ekonomske analize Ličko-senjske županije radna skupina Lokalnog partnerstva za zapošljavanje LSŽ tijekom lipnja 2014. izradila je SWOT analizu Ličko-senjske županije koja je poslužila kao temelj za izradu Strategije razvoja ljudskih potencijala za razdoblje 2014. – 2020. godine.

SNAGE**SLABOSTI**

<ul style="list-style-type: none"> - dobro razvijena mreža obrazovnih institucija - raznolikost programa obrazovanja - postojanje Lokalnog partnerstva za zapošljavanje - iskustva Lokalnog partnerstva za zapošljavanje - raspoloživost visokoobrazovanih mladih kadrova - razvijenost udruga koje se bave opće korisnim programima - postojanje HGK i HOK - nezagađenost poljoprivrednih zemljišta – eko proizvodnja - bogatstvo prirodnih resursa - dobra prometna povezanost sa glavnim gradom Zagrebom te gradovima Zadrom, Rijekom i Karlovcom putem autoceste - prisutan rast industrijske proizvodnje - iskustvo u provođenju projekata od strane Županije i LIRA-e - certificiranost županije za privlačenje investitora 	<ul style="list-style-type: none"> - mali broj stanovnika - slaba pokretljivost radne snage unutar županije (nemotiviranost i loša prometna povezanost) - slaba motiviranost za cjeloživotno obrazovanje i prekvalifikaciju - većinsko staro stanovništvo - prihodi po stanovniku u Županiji su znatno manji od prosjeka u RH - nerazvijena suradnja JLS i udruga - slabo dostupna širokopojasna veza na internet izvan gradova i općinskih središta - slaba povezanost obrazovnih institucija i tržišta rada djelomično uvjetovana trenutnim okolnostima - slaba praktična suradnja institucija - slabije razvijene manje općine s malim ljudskim potencijalima i financijskim kapacitetom koji su nedostadni za uklanjanje postojećih razvojnih ograničenja - niska razina kvalitete i kvantitete prakse u srednjim strukturnim školama - hiperprodukcija nepotrebnih kadrova - nedostatak kvalificiranih stručnjaka - mali ukupan broj radno aktivnog stanovništva - loša lokalna prometna povezanost - nedostatak objedinjenih informacija za investitore i poduzetnike - mali broj obrtnika i poduzetnika - nedovoljne površine u poduzetničkim zonama i poljoprivrednim zemljištima za veće investitore - nedovoljna finalizacija proizvoda - u strukturi BDV prisutan je relativno mali udio proizvodnih djelatnosti u odnosu na isti udio javne uprave, zdravstva i ostalih društvenih djelatnosti - natprosječna stopa nezaposlenosti u odnosu na RH
--	--

PRILIKE

- jedinstveno tržište Europske unije sa slobodom kretanja roba, usluga i kapitala
- autocesta
- mogućnost modernizacije kurikuluma i opremanje strukovnih učionica iz EU fondova
- područje od posebne državne skrbi
- veliki broj izvora financiranja
- županija prepoznata kao ekološka jezgra RH
- povezivanje poljoprivrede, turizma i kulturne

PRIJETNJE

- negativni demografski i obrazovni pokazatelji
- migracijom uvjetovana promjena kulturnog identiteta
- česte izmjene i dopune zakonske regulative
- nepravodobno donošenje nacionalnih strateških dokumenata i programa
- neprovođenje strateških dokumenata
- neuvažavanje lokalnih specifičnosti od strane nacionalnih institucija

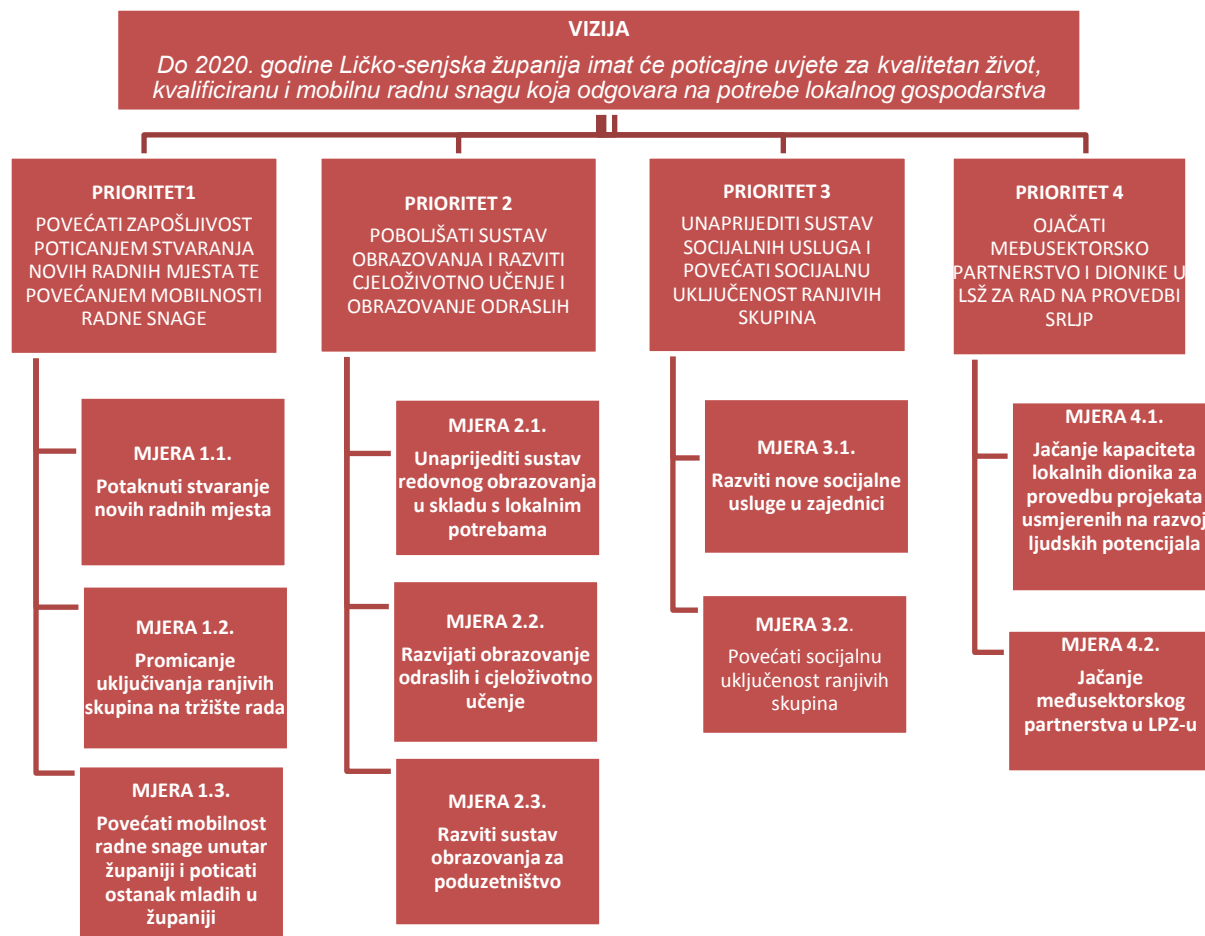
baštine

- uključivanje lokalnih učenika / studenata i odraslih u projekte mobilnosti financirane od strane EU s ciljem razmjene iskustava i dugoročnih promjena
- potencijal izgradnje (obnove) zračne luke za čarter letove u Otočcu
- potencijal izgradnje autoceste Rijeka – Žuta Lokva

- veliki udio prirodno zaštićenog područja (nemogućnost korištenja u poljoprivredne ili industrijske svrhe)
- nerješeni vlasnički odnosi, usitnjenost poljoprivrednih zemljišta
- spora administracija (zbog državne administracije otežan zakup poljoprivrednih zemljišta i sl.)
- poticanje i uvoz novih poljoprivrednih kultura (neprikladne podneblju/istiskuju autohtone kulture)
- nastavak gospodarske krize u RH i negativno utjecanje na potencijalne investicije u županiji
- prelazak u pasivnost nezaposlenih zbog dugotrajne nezaposlenosti
- destimulirajuća porezna politika za razvoj poduzetništva
- stalne promjene i izmjene u zakonima kod uvjeta registriranja obrta ili dobivanja dozvola kod certificiranja proizvoda

IV. VIZIJA, PRIORITETI I MJERE STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE ZA 2014. – 2020.

Na temelju zajedničkog rada članova Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Ličko-senjske županije definiran je sljedeći okvir Strategije razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije za razdoblje 2014. – 2020

Vizija Strategije razvoja ljudskih potencijala LSŽ za naredno razdoblje je:

Do 2020. godine Ličko-senjska županija imat će poticajne uvjete za kvalitetan život, kvalificiranu i mobilnu radnu snagu koja odgovara na potrebe lokalnog gospodarstva

Kako bi se ostvarila vizija Ličko-senjske županije Lokalno partnerstvo za zapošljavanje postavilo je sljedeće prioritete i mjere za razdoblje 2014.-2020.:

PRIORITET 1	POVEĆATI ZAPOSILJIVOST POTICANJEM STVARANJA NOVIH RADNIH MJESTA TE POVEĆANJEM MOBILNOSTI RADNE SNAGE
Opis	Visoka nezaposlenost, nedostatak otvorenih radnih mjesta posebice za osobe koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada iziskuje kreiranje novih modela i aktivnosti za poticanje zapošljivosti odnosno za stvaranje novih radnih mjesta u Ličko-senjskoj županiji

Mjere	MJERA 1.1. Potaknuti stvaranje novih radnih mjesta MJERA 1.2. Promicanje uključivanja ranjivih skupina na tržište rada MJERA 1.3. Povećati mobilnost radne snage unutar županiji i poticati ostanak mladih u županiji
Pokazatelj	Povećanje stope zaposlenosti u Ličko-senjskoj županiji za 3% do kraja 2020.
Izvori provjere	DZS

Mjera 1.1. Potaknuti stvaranje novih radnih mjesta	
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Poticati samozapošljavanje putem financijskih potpora</i> • <i>Pružiti potporu poduzetnicima početnicima kroz savjetodavne usluge i mentorstvo</i> • <i>Razviti nove i unaprijediti postojeće financijske mehanizme i potpore (kreditne linije) za potpore poduzetnicima početnicima</i> • <i>Poticati kroz potpore prijavu postojećih neprijavljenih poljoprivrednika i poticati razvoj njihove poljoprivredne proizvodnje</i> • <i>Poticati razvoj ruralnog turizma kod postojećih poljoprivrednih proizvođača i OPG-ova kao dodatne djelatnosti</i> • <i>Jačanje znanja i vještina kod postojećih poduzetnika</i> • <i>Poticanje i povezivanje postojećih poduzetnika u LSŽ</i> • <i>Jačanje potencijala za upravljanje poduzetničkom infrastrukturom</i> • <i>Razviti modele socijalnog poduzetništva u LSŽ</i>
Koordinator	▪ LIRA
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 20 samozaposlenih osoba godišnje koje su dobili neki oblik potpore, a koji su nastavili raditi nakon prve godine poslovanja ✓ 100 novih otvorenih radnih mjesta kod poslodavaca koji su dobili potporu do kraja 2020.
Ciljane skupine	Poduzetnici početnici, nezaposleni zainteresirani za samozapošljavanje, ostali s interesom za samozapošljavanje, poljoprivrednici, udruge, zaklade, zadruge, savezi udruga
Izvori sredstava	ESF, ERDF, HZZ –NPPZ, MPO, Ličko-senjska županija, gradovi i općine

Mjera 1.2. Promicanje uključivanja ranjivih skupina na tržište rada	
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Promicanje i potpora zapošljavanju nezaposlenih žena, posebice srednje i starije radne dobi</i> • <i>Pružanje potpora pri stjecanju prvog radnog iskustva mladih osoba</i> • <i>Pomoć OSI u traženju zaposlenja primjenom individualnog pristupa</i> • <i>Razvoj potpore poslodavcima za prilagodbu radnog mjesta za OSI</i> • <i>Promicanje i potpora zapošljavanju dugotrajno nezaposlenih osoba</i> • <i>Potpora pri zapošljavanju osoba korisnika socijalne pomoći</i> • <i>Promicanje i potpora pri zapošljavanju ostalih ranjivih skupina na tržištu rada</i> • <i>Razvoj klubova za nezaposlene kao oblika dodatne pomoći pri zapošljavanju ranjivih skupina</i> • <i>Organizacija javnih radova za radno uključivanje i poticanje socijalne uključenosti osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada</i> • <i>Borba protiv diskriminacije na bilo kojoj osnovi na tržištu rada kroz provedbu javnih kampanja i aktivnosti jačanja svijesti građana</i>
Koordinator	▪ HZZ PU Gospić
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 30 nezaposlenih žena godišnje koje su uključene u aktivnosti, koje su se zaposlile ✓ 7 OSI godišnje koje su uključene u aktivnosti, koje su se zaposlile ✓ 20 mladih bez radnog iskustva godišnje koje su uključene u aktivnosti, koje su se zaposlile ✓ 10 pripadnika ostalih ranjivih skupina koje su uključene u aktivnosti, koje su se zaposlile
Ciljane skupine	nezaposlene osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada – OSI, mladi bez radnog iskustva, žene srednje i starije radne dobi, dugotrajno nezaposlene osobe, bivši ovisnici, zatvorenici, nacionalne manjine s naglaskom na Rome, branitelji
Izvori sredstava	ESF, HZZ –NPPZ, MSPM, Garancija za mlade, Ličko-senjska županija, gradovi i općine

Mjera 1.3. Povećati mobilnost radne snage unutar Županije i poticati ostanak mladih u Županiji	
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Poticati razvoj sustava javnog prijevoza unutar županije</i> • <i>Izraditi sustav subvencija javnog prijevoza za korisnike koji su u nepovoljnom položaju na tržištu rada</i> • <i>Pružiti potpore pri stambenom zbrinjavanju, posebice mladih, kako bi ostali u županiji</i>
Koordinator	Ličko-senjska županija
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 5 novih županijskih linija javnog prijevoza koje su uvedene ✓ 20 novih korisnika na liniji koji koriste županijski javni prijevoz ✓ 20 dodijeljenih potpora (obitelji) koje se odnose na stambeno zbrinjavanje
Ciljane skupine	Osobe koje žive u ruralnim djelovima županije, mladi, nezaposlene osobe
Izvori sredstava	ESF, Ličko-senjska županija, gradovi i općine

PRIORITET 2 POBOLJŠATI SUSTAV OBRAZOVANJA I RAZVITI CJELOŽIVOTNO UČENJE I OBRAZOVANJE ODRASLIH	
Opis	<p>S obzirom da postojeći sustav obrazovanja ne osigurava stjecanje kompetencija potrebnih tržištu rada jer se nedovoljno brzo osuvremenjuju i obrazovna ponuda i obrazovni programi, zaključeno je kako je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se obrazovni sustav, koji uključuje redovno obrazovanje te obrazovanje odraslih, uskladio s potrebama koje se javljaju na lokalnom tržištu rada, uz istovremeno snažnije preventivno djelovanje u smislu poboljšanja</p>

Mjere	praćenja potreba na tržištu rada kako bi se mogla osigurati pravovremena reakcija
	MJERA 2.1. Unaprijediti sustav redovnog obrazovanja u skladu s lokalnim potrebama
	MJERA 2.2. Razvijati obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje MJERA 2.3. Razvijati sustav obrazovanja za poduzetništvo
Pokazatelj	Unaprijeđena kvalifikacijska struktura stanovnika LSŽ do 2020.g (smanjen udio osoba bez kvalifikacija za 5%, povećan broj osoba sa SSS za 5%, povećan udio osoba sa VŠS/VSS za 3%)
Izvori provjere	DZS

Mjera 2.1. Unaprijediti sustav redovnog obrazovanja u skladu s lokalnim potrebama	
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Uskladiti upisne programe u srednjim školama s potrebama tržišta rada • Izraditi sustav kontinuirane promocije deficitarnih zanimanja u županiji • Razviti nove srednjoškolske programe prema novim potrebama tržišta rada • Poticati osuvremenjavanje školske prakse u strukovnim školama kroz ulaganje u tehničke kapacitete (praktikume) • Jačanje stručnih kapaciteta nastavnika i profesora te stručnog osoblja u osnovnoškolskim, srednjoškolskim te visokoobrazovnim ustanovama • Povećati subvencije na javni prijevoz za učenike kako bi povećali njihovu mobilnost • Poboljšati pristup obrazovnim ustanovama mladim OSI kroz uklanjanje arhitektonoske barijera • Poticanje i nagrađivanje izvrsnosti učenika • Uključivanje učenika s teškoćama u obrazovanje za zapošljavanje
Koordinator	▪ LSŽ Odjel za društvene djelatnosti
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Upisni programi i kvote usklađene u potpunosti do 2020. s preporukama ✓ 9 novih školskih kurikuluma koji su napravljeni prema potrebama tržišta rada do 2020. ✓ 220 učenika s poteškoćama i mladih OSI uključenih u redovno obrazovanje do 2020.

Ciljane skupine	Srednje strukovne škole, učenici srednji škola, nastavno osoblje škola, studenti, učenici OSI, poslodavci koji organiziraju redovnu praksu
Izvori sredstava	ESF, Erasmus za sve, MZOŠ, LSŽ županija, gradovi i općine

Mjera 2.2. Razvijati obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje

Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jačati svijest stanovnika LSŽ o važnosti cjeloživotnog učenja</i> • <i>Razviti nove verificirane programe obrazovanja odraslih na temelju potreba tržišta rada</i> • <i>Razviti e-learning programe za obrazovanje odraslih</i> • <i>Organizirati stjecanje prvog zanimanja za osobe, posebice nezaposlene, koje nemju završenu SŠ</i> • <i>Organizirati osposobljavanja nezaposlenih osoba, posebice osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada, za tražena zanimanja</i> • <i>Razviti neformalne i formalne oblike obrazovanja odraslih prema osobnim potrebama pojedinaca</i> • <i>Razviti fleksibilne programe osposobljavanja postojećih radnika kod poslodavaca koji uvode nove tehnologije ili inovacije u poduzeća</i> • <i>Povećati informatičku pismenost stanovnika LSŽ</i> • <i>Jačati ljudske i tehničke kapacitete ustanova za obrazovanje odraslih</i>
Koordinator	▪ LSŽ Odjel za društvene djelatnosti
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Povećati za 2% broj odraslih koji upisuju/završavaju programe obrazovanja odraslih do 2020. godine ✓ 5 novih programa obrazovanja odraslih kreirano prema potrebama tržišta rada
Ciljane skupine	Nezaposlene osobe, osobe bez ili sa samo OŠ, osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada, radnici kojima prijeti otkaz
Izvori sredstava	ESF, Erasmus za sve, HZZ – NPPZ, MZOŠ, LS županija, gradovi i općine

Mjera 2.3. Razviti sustav obrazovanja za poduzetništvo	
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Razviti u okviru postojećih curriculumu u OŠ i SŠ obrazovanje za poduzetništvo</i> • <i>Provoditi informativne radionice kako postati poduzetnik za sve koji su zainteresirani pokrenuti vlastiti posao</i> • <i>Organizirati seminare o zakonskoj regulativi/računovodstvu za poduzetnike početnike</i> • <i>Izraditi internetsku stranicu za informiranje poduzetnika početnika i svih onih koji to žele postati</i> • <i>Poticati povezivanje učenika i studenata sa poduzetnicima za razvoj zajedničkih projekata i aktivnosti</i>
Koordinator	- HGK županijska komora Otočac
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 15 polaznika godišnje radionica i seminara o poduzetništvu ✓ 20 potencijalnih poduzetnika godišnje dobiju informacije kako pokrenuti posao kroz novostvorene izvore informacije (internetska stranica, promotivni materijal,...) ✓ 6 poduzetničkih projekta/aktivnosti koje su pokrenuli učenici (OŠ/SS)
Ciljane skupine	Učenici OŠ, SŠ, studenti, osobe koje su zainteresirane za pokretanje vlastitog posla, poslodavci, potporne institucije za razvoj poduzetništva
Izvori sredstava	ESF, Erasmus za sve, COSME, MZOŠ, LS županija, gradovi i općine

Opis	Postojeći sustav socijalnih usluga u LSŽ ne pokriva sve potencijalne korisnike čiji broj raste godinama. Vidljiva je potreba za novim vaninstitucionalnim modelima pružanja usluga korisnicima kao i za jeftinijim i učinkovitijim praksama socijalnih usluga u LS županiji.
Mjere	MJERA 3.1. Razviti nove socijalne usluge u zajednici MJERA 3.2. Povećati socijalnu uključenost ranjivih skupina
Pokazatelj Izvori provjere	Smanjen broj korisnika socijalne pomoći za 3% do 2020. godine Centar za socijalnu skrb

Mjera 3.1.	Razviti nove socijalne usluge u zajednici
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> <i>Razvoj programa pomoći u kući za starije osobe, nemoćne osobe, osobe s invaliditetom i osobe koje ovise o skrbi drugihu mjestima gdje takva usluga ne postoji</i> <i>Pružiti potporu obiteljima s ovisnim članovima u usklađivanju obiteljskih i radnih aktivnosti</i> <i>Razvoj usluga osobne asistencije za osobe kojima je potrebna svakodnevna pomoć</i> <i>Razvoj novih oblika vaninstitucionalnih usluga za djecu (igraonica, vrtića) u mjestima gdje redovna usluga ne postoji</i> <i>Razvoj socijalnih novih usluga i socijalnih inovacija koje doprinose zapošljavanju</i> <i>Jačanje sposobnosti OCD-s u području pružanja socijalnih usluga razvojem njihovih kapaciteta i sposobnosti za pružanje usluga</i> <i>Osnivanje mobilnih timova (defektolog, pedagog, logoped, psiholog) za potrebe učenika s teškoćama u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama na području LSŽ</i> <i>Osigurati dostupnost informacijama o oblicima, mogućnostima korištenja socijalnih usluga i pružateljima usluga</i> <i>Poticati osnivanje udomiteljskih obitelji u LSŽ</i>
Koordinator	- Centar za socijalnu skrb Gospić

Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 15 novih korisnika koji koriste nove socijalne usluge stvorene u okviru projekata/aktivnosti ✓ 5 novih socijalnih usluga koje su kreirane ✓ 3 OCD kreiralo nove socijalne usluge koje nude u županiji
Ciljane skupine	starije osobe, nemoćne osobe, osobe s invaliditetom i osobe koje ovise o skrbi drugih, obiteljima s ovisnim članovima, udruge, savezi udruga
Izvori sredstava	ESF, MSPM, LS županija, gradovi i općine

Mjera 3.2. Povećati socijalnu uključenost ranjivih skupina

Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Organiziranje društveno-korisnog volonterskog rada za ranjive osobe s ciljem socijalne uključenosti</i> • <i>Jačanje uloge OCD-a u promicanju volonterstva</i> • <i>Potpore za socijalno uključivanje marginaliziranih skupina kroz kulturne aktivnosti i projekte</i> • <i>Izrada i provedba programa za mlade</i> • <i>Poticanje umrežavanja i udruživanja ranjivih skupina s ciljem socijalnog aktiviranja i uključivanja</i> • <i>Podupirati razvoj udruga ranjivih skupina osoba (OSI, osobe s poteškoćama,...)</i>
Koordinatori	- JLS LSŽ
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 4 nova programa volontiranja kreirano za ranjive skupine do 2020. ✓ 30 korisnika (ranjive skupine) uključene u novokreirane društveno-korisne i ostale aktivnosti
Ciljane skupine	OSI, mladi, osobe s poteškoćama, udruge, savezi udruga
Izvori sredstava	ESF, MSPM, LS županija, gradovi i općine

PRIORITET4	OJAČATI MEĐUSEKTORSKO PARTNERSTVO I DIONIKE U LSŽ ZA RAD NA PROVEDBI STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA
Opis	Kako bi se osigurala potpora za provođenje projekata i aktivnosti za razvoj ljudskih potencijala potrebno je osigurati održivost samog LPZ-a, te nastaviti raditi na jačanju njegovih kapaciteta kao i kapaciteta samih ključnih dionika za provođenje Strategije.
Mjere	MJERA 4.1. Jačanje kapaciteta lokalnih dionika za provedbu projekata usmjerenih na razvoj ljudskih potencijala MJERA 4.2. Jačanje međusektorskog partnerstva u LPZ-u
Pokazatelj	Realizirano 15 projekata predviđenih Akcijskim planovima do 2020. godine
Izvori provjere	Evaluacijski izvještaj

Mjera 4.1.	Jačanje kapaciteta lokalnih dionika za provedbu projekata usmjerenih na razvoj ljudskih potencijala
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Provoditi edukativne aktivnosti među lokalnim dionicima kako pripremiti i provoditi projekte</i> • <i>Izraditi sustav redovitog informiranja lokalnih dionika o mogućnostima za (su)financiranje projekata</i> • <i>Pružiti potporu lokalnim dionicima u umrežavanju s ciljem stvaranja partnerstva za provedbu projekata</i> • <i>Izraditi sustav pružanja stručne savjetodavne podrške za lokalne dionike koji izrađuju projekte</i> • <i>Uspostaviti sustav kontinuiranog praćenja provedbe SRLJP i provoditi ga redovito te u skladu rezultata provoditi revizije SRLJP i Akcijskih planova</i> • <i>Profesionalizacija rada LPZ-a</i>
Koordinator	- LIRA
Pokazatelj	✓ 20 projekata koje su prijavili članovi LPZa i ostali dionici koji su bili uključeni u aktivnosti jačanja kapaciteta
Ciljana skupina	Članovi LPZ-a, OCD, poslodavci, javne ustanove, JLS
Izvori sredstava	ESF, MRMS, LS županija

Mjera 4.2. Jačanje međusektorskog partnerstva u LPZ-u	
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uključiti veći broj poduzetnika u rad LPZ-a i provedbu projekata koji se tiču razvoja ljudskih potencijala</i> • <i>Uključiti veći broj OCD-a u rad LPZ-a</i> • <i>Potaknuti veću suradnju između OCD-a i lokalnih vlasti</i> • <i>Podupirati razvoj OCD-a u županiji i poduprijeti njihovo umrežavanje s ciljem jačanja njihovih kapaciteta</i>
Koordinator	- LIRA
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 5 novih poslodavaca uključeno u rad LPZ-a i provedbu projekata na temu RLJP do 2020 ✓ 3 nova OCD-a uključena u rad LPZ-a i provedbu projekata na temu RLJP do 2020 ✓ Kreiran održivi sustav suradnje OCD i JLS u županiji do 2020.
Ciljana skupina	Članovi LPZ-a, OCD, poslodavci, javne ustanove, JLS
Izvori sredstava	ESF, MRMS, LS županija

V. **PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA LIČKO-SENSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2014. – 2020.**

1. Provedbeni plan

Po usvajanju Strategije razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije za razdoblje 2014. – 2020. godine potrebno je pokrenuti postupak izrade Akcijskog plana provedbe Strategije.

Po dogovoru članova Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Ličko-senjske županije Akcijski plan je plan projekata koji su usklađeni sa Strategijom razvoja ljudskih potencijala i koji se planiraju provesti u kraćem razdoblju. Razdoblje za koje se donosi Akcijski plan je 1 godina.

Postupak izrade Akcijskog plana pokreće Skupština Lokalnog partnerstva za zapošljavanje, a operativno izradu Akcijskog plana provodi Tehničko tajništvo LPZ-a – Razvojna agencija LIRA.

Definirano je da postupak izrade Akcijskog plana bude javan odnosno da se pozovu svi lokalni dionici na prijavu projekata za Akcijski plan. Lokalni dionici, u vremenu koje odredi Skupština LPZ-a, privajljivat će svoje projekte na obrascu (koji se nalazi u prilogu 1.) Tehničkom tajništvu LPZ-a

Po isteku definiranog roka za prijavu projekata odabir projekata koji će se uvrstiti u Akcijski plan izvršit će Skupština LPZ-a. Pri odabiru projekata za Akcijski plan za navedeno razdoblje Skupština će se ravnati sljedećim kriterijima:

- **USKLAĐENOST:** odabirat će se samo projekti koji su u potpunosti usklađeni sa prioritetima, mjerama i aktivnostima definiranim u Strategiji razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije
- **RELEVANTNOST:** odabirat će se samo oni projekti koji su relevantni u odnosi na trenutačne probleme u lokalnoj zajednici
- **IZVEDIVOST:** odabirat će se samo oni projekti za koje Skupština LPZ-a procijeni da su realno provedivi odnosno da su ciljevi i rezultati realno postavljeni te da postoji dovoljan kapacitet partnera u projektu da provedu navedene aktivnosti
- **MOGUĆNOST FINANCIRANJA:** odabirat će se samo projekti za koje postoje potencijalni izvori financiranja (npr. najavljeni natječaji za bespovratna sredstva za takve projekte, osigurana sredstva u proračunu JLS i ostalo).

Po odabiru projekata koji će se uključiti u Akcijski plan, Tehničko tajništvo LPZ-a će izraditi Akcijski plan koji će javno objaviti.

2. Provedbena struktura

Kako bi se osigurala kontinuirana potpora u provedbi Strategije razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije za razdoblje 2014. – 2020. definirane su uloge i zadaci dionika/tijela, kao partnera u provedbenoj strukturi:

TIJELO	ULOGI I ZADACI
Skupština LPZ-a	<ul style="list-style-type: none">• donošenje odluka o promjeni, reviziji i unaprjeđenju Strategije u skladu s godišnjim izvještajem o provedbi Strategije• usvajanje izvješća o provedbi Strategije• pokretanje postupka, odabir projekata i usvajanje Akcijskih planova za provedbu Strategije
Predsjednik LPZ-a	<ul style="list-style-type: none">• formalni predstavnik LPZ-a, koji saziva Skupštinu, nadzire ukupan rad LPZ-a te predstavlja LPZ u javnosti
Tehničko tajništvo LPZ-a	<ul style="list-style-type: none">• uspješna provedba prepoznatih prioriteta i mjera Strategije / u suradnji s nositeljima mjera i nositeljima projekata• izvještavanje prema Skupštini LPZ-a / u suradnji s nositeljima mjera i projekata• organiziranje redovnih konzultacija sa svim članovima LPZ-a• operativna odgovornost za provedbu Strategije / u suradnji s nositeljima mjera i projekata• koordinacija dionika zaduženih za provedbu pojedinih mjera Strategije• izrada Akcijskog plana provedbe Strategije na jednogodišnjoj razini• izvještavanje prema Skupštini o provedbi Strategije na godišnjoj razini
Koordinatori mjera	<ul style="list-style-type: none">• uspješna provedba prepoznatih prioriteta i mjera Strategije / u suradnji s TT LPZ-a• izvještavanje prema Skupštini LPZ-a / u suradnji s TT LPZ-a• obavještavanje o natječajima i podrška u traženju partnera za projekte / u suradnji s TT LPZ-a• operativna odgovornost za provedbu strategije / u suradnji s TT LPZ-a
Vanjski evaluator	<ul style="list-style-type: none">• ocjena učinka Strategije – vanjska evaluacija provedbe Strategije prema referentnim točkama (kraj 2017. i kraj 2020.)

3. Plan praćenja, vrednovanja i izvještavanja

S ciljem ispitivanja efikasnosti provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije te njezinih Akcijskih planova definiran je plan praćenja (monitoringa) i vrednovanja (evaluacije) odd strane članova LPZ-a.

Praćenje (monitoring) je kontinuirano i sustavno praćenje pokazatelja i prikupljanje podataka na provedbenoj razini s ciljem predstavljanja napretka provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala LSŽ-a.

Praćenje provedbe Strategije radit će Tehničko tajništvo LPZ-a, u suradnji s koordinatorima mjera, te izvještaj o provedbi će jednom godišnje podnositi Skupštini LPZ-a.

Praćenje će se raditi na razini praćenja napretka specifičnih djelovanja (provedbe projekata i aktivnosti) identificiranih u Akcijskom planu za to razdoblje. Konkretno, članovi LPZ-a i ostali dionici uključeni u provedbu Strategije (predviđeni Akcijskim planom) dostavljat će izvještaj o provedenim projektima/aktivnostima i njihovom učinku na unaprijed definiranim obrascima (u prilogu 2) Tehničkom tajništvu koje će na temelju njihovih podataka izraditi izvještaj o provedbi Strategije razvoja ljudskih potencijala.

Vrednovanje (evaluacija) ima za cilj provesti ocjenjivanje neposrednih rezultata aktivnosti, ishoda i utjecaja Strategije razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije na društveno i društveno-političko okruženje. Evaluacija želi:

- Dati usporedbu planiranih i ostvarenih rezultata i ciljeva provedbe Strategije i na taj način procijeniti mjeru u kojoj su dosegnuti prioriteti, odnosno, indikatori na razini pojedinih mjera
- Spoznati i vrednovati proceduralne prakse i metodologiju provedbe
- Ocijeniti i procijeniti uspostavljenu provedbenu strukturu i njezinu učinkovitost
- Dati pregled dobre prakse
- Dati preporuke za reviziju Strategije odnosno za izradu nove

Prema definiranom planu od strane članova LPZ-a vrednovanje provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala Ličko-senjske županije radit će se nakon 2017. godine te nakon 2020. godine. Izradit će se vanjska evaluacija i za te potrebe LPZ će angažirati vanjskog stručnjaka-evaluatora.

Evaluacijski izvještaj pondijet će se Skupštini LPZ-a koje će na temelju nalaza evalaucije odlučiti da li je potrebno pokrenuti postupak revizije Strategije u svrhu usklađivanja s nalazima evaluacije.

PRILOZI

Prilog 1.

Obrazac za prijavu projekata za Akcijski plan

Naziv projekta ili aktivnosti:	
Mjera iz Strategije razvoja ljudskih potencijala LSŽ 2014-2020 na koju se projekt / aktivnost odnosi	
Nositelj i partneri:	Nositelj:
	Partneri:
Potencijalni izvor financiranja	
Kratki opis projekta/aktivnosti (cilj, traženi rezultati)	
Procjena financijskih sredstava potrebnih za provedbu projekta/aktivnosti(u KN):	
Period provedbe (od - do):	Početak provedbe (dd/mm/yy)
	Završetak provedbe (dd/mm/yy)

Prilog 2.

Obrazac za prijavu provedbe aktivnosti i projektata

Naziv projekta ili aktivnosti:	
Mjera iz Strategije razvoja ljudskih potencijala LSŽ 2014.-2020. na koju se projekt / aktivnost odnosi	
Nositelj i partneri:	Nositelj: Partneri:
Program iz kojeg je (su)financiran:	
Outputi projekta / aktivnosti (u brojkama) za Ličko-senjsku županiju:	1. 2. 3.
Rezultati projekta /aktivnosti (u brojkama) za Ličko-senjsku županiju:	1. 2. 3.
Doprinos pokazateljima postavljenim u Strategiji razvoja ljudskih potencijala LSŽ 2014. – 2020.	
Procjena financijskih sredstava utrošenih na provedbu projektnih aktivnosti i rezultata <u>za LSŽ</u> (u KN):	
Period provedbe (od - do):	Početak provedbe (dd/mm/yy)

Završetak provedbe (dd/mm/yy)